Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ай 1921 оной ...ин 21-һээ гарана | № 162 (14273) | 1976 оной июлиин 10, суббото | Сэн 2 мүнгэн

„Салют-5" гэжэ замбуулинай научна станци дээрэхи ажалай түрүүшын үдэр

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, июлиин 8. (ТАСС). Космонавтнар Б. В. Волынов, В. М. Жолобов замбуулинай онгосо ба станциие хараалһан саг соогоо амжалтатайгаар залгалдуулһанай, «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станци худар дамжан ороһоной һүүлээр тэндэхи научна аппаратурые хүдэлгэжэ, шалгажа захалһан байна. Станциин түхеэрэлгые, хии орохогүй таһалганууд соохи аятай зохид оршон байдалые үндэрөөр сэгнээ.

Экипажай элидхэлнүүдэй ба телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, космонавтнуудай бэе махабад һайн ябана. Борис Волыновай һудалай сохисо—минута соо 58, Виталий Жолобовой—52, хоёр космонавтын амисхаалай дабталга — 12 болоно.

Жолоодуулан дабшагша «Салют-5» гэжэ научна станциин бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүй хүдэлнэ. Ниидэлгэнь программаар хараалагдаһанай ёһоор үнгэржэ байна.

...ХАД ...ЭЛЭЙ ...СЭБ ...ИЛЭГДЭЭ

...ликымнай про...остнин хүдэлмэри...табан жэлэй түрүү...хахад жэлэй ту... амжалтатайгаар ... Продукци гар...худалдаха 6 һарын ...процент дүүр...

... жэлэй түсэбһөө ... миллион 900 мян...ригэй продукци үй...лэгдэһэн байна. Про... гол зүйлэй про...гаха даабари үлүү...лэгдээ Республи... промышленность ...гадуур 78 мянган ... нүүрһэ малтан ... миллион кило...электрын элшэ үй... Хабсаргамал ... хэрэгсэлнүүдые, ...сбоцементын зүйл...зомгооһоной хабта ... нооһон ...аха. модо отолхо, ...даабари үлүүлэгдэ...

...тив-вагон заһаба... «Теплоприбор» ... цементын болон ...тын зүйлнүүдэй ... үйлэдбэриин ...пром «Забайкал...дэлнүүдэн. «Гуси...» шахтын, Бага...... уурхайн кол... ... хахад жэ...... түсэбые ... уялгануудаа ... дээрэнь дүүр...айна. Тэдэнэй

...эршэтэ ажалай ашаар промышленна гол зүйлэй продукци бүтээн гаргаха даабари үлүүлэгдээ.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн ЛВРЗ-гэй коллектив жэлэй 6 һарын даабарие үлүүлэн дүүргэбэ. Завод түсэбһөө гадуур 200 гаран мянган түхэригэй продукци худалдаа. Үйлэдбэриин «Бурмясопром» нэгэдэлэй коллектив продукци худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 101,5 процент дүүргэһэн байна.

Авиазаводой олон түрүүшүүл табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысэжэ, амжалта туйлажа байна. Табан жэлэн түсэбые 3,5 жэл соо дүүргэхэ үүсхэл гаргаһан фрезеровщик Т. Н. Федоров, тэрэнэй үүсхэл дэмжэһэн 2000 гаран хүдэлмэришэд хахад жэлэй даабарие болзорһоонь холо урид дүүргээд, мүнөө август-сентябрь һарануудай түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

Промышленностиимнай хүдэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбһөө гадуур 12 миллион түхэригэй промышленна продукци худалдаха социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

Республикымнай ажалай үдэр

ХОНИН БҮРИҺӨӨ— 4,5 КИЛОГРАММ

Тоорын хонишод үнинһөө нааша Түнхэн нютагтаа алдаршанхай юм. Жэл бүхэндэ тэдэнэр хурьга абалгаараашье, нооһо хайшалгаараашье аймагайнгаа ажахынуудай дунда шалгардаг.

«Сагаан алта» абалгада колхозой хонишод яһала һайн бэлэдхэлтэй эхилһэн. Бүхыдөө 11 мянган хониной «нэхы дэгэл» эндэ «тайлагдаха» ёһотой. Түрүүшын дүрбэн үдэрэй туршада 1567 толгой түлгэнүүдһээ 46 центнер гэхэ гү, али толгой бүриһөө 3 килограмм нооһон хайшалагдаба.

— Түлгэнүүдһээ иимэ хэмжээнэй нооһон абтахадаа яһала һайн гээшэл даа. — гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшын орлогшо Санжи Лудупович Билтагуров сэдьхэлээ ханангяар хэлээ һэн.

Эндэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан залуу механизатор Валерий Саргаев үдэр бүри 70 хони хайшална, тэрэниие удаалһан Владимир Бильтагуров 65—67 хониной нооһо алдангүй тушаана. Мүн Гавриил Ябжанов, Галина Тапхаева, Софья Шагланова, Мария Илтакова, Антонина Онхонова, Сырен-Дулма Хурбухонова гэгшэд ажалдаа шалгарнад. Хайшашан бүхэндэ туһалагшанар бии юм. Тэдэнэр хайшалагдаха хонидые барижа үгэдэг. Тиимэһээл иимэ үндэр амжалта туйлагдана ха юм.

Валентина Хурбугалдаевагай харууһалдаг 304 толгой эхэ хонидой нооһон нэгэл үдэрэй туршада хайшалагдажа, толгой бүриһөөнь 4,5 шахуу килограмм нарин нооһон абтаба. Иимэ эрхим үрэ дүн юу харуулнаб гэхэдэ, залуу хонишоной оролдосотой һайнаар, үнэн сэхээр ажалдаа хандаһыень гэршэлнэ бшуу. Колхозой суута хонишод бүришье ехэ нооһо абахаар хараална. Жэшээнь, аха дүү Иринчин, Владимир Яндановтан, Геннадий Халудоров, Гатаб Шойбонов, торэнэй хүбүүн Геннадий, хонишон Буда Шойбоновтон хонин бүриһөө 5 килограммһаа дээшэ нооһо хайшалхаар хараална.

Үглөөнэй 7 сагһаа хонидой нооһо хайшалга эхилнэ. Пунктые даагша, малай эмшэн Юрий Доржиевич Баганов 20—30 минутын туршада үнгэрһэн үдэртэ хэгдэһэн ажалай дүнүүдые — хэн, хэды хониһоо хэды килограмм нооһо хайшалааб гэхэ мэтые ажалшадтаа хөөрэжэ үгэнэ. Тиихэдэ хониной нооһо хайшалагшад үдын хоолой үедэ нэгэ час амараад, үдэшын 8 саг болотор ажаллана.

— Хэрбээ зайн галай таһалдаагүй байбал, июлиин 10 болотор хонидойнгоо нооһо хайшалжа дууһаха бээзэбди, — гэжэ Юрий Доржиевич хөөрэнэ. — Июниин 28-да зайн галгүйһөө боложо, хахад үдэрөө миил хосороогообди. Аймагай электросетиин хүтэлбэрилэгшэд энэ харюусалгата ажалыемнай хараадаа абаха бээзэ гэжэ найданабди.

Энэ ажахын хонишодой, «сагаан алта» хуряагшадай бүтээхэ ажалынь тон ехэ, харюусалгатайшье: хараалагдаһан түсэбэй ёһоор 240 центнер нарин нооһо гүрэндөө худалдаха юм.

Б. ЯБЖАНОВ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДБЭРИДЭ ХҮДЭЛМЭРИЛХЫЕ ХҮСЭҺЭН КОСТРОМСКОЙ ОБЛАСТИИН ДУНДА ҺУРГУУЛИИУУДЫЕ ДҮҮРГЭГШЭДЭЙ СЛЁДТО ХАБААДАГШАДТА

Хүндэтэ эдир ханинар!

Хуби заяагаа таряашанай, малшанай, барилгашанай арюун һайхан ажалтай холбохо, манай хүдөө нютагуудай алдарта ажалшадай зэргэдэ жагсахаар шиидэгшэд таанарые—дунда һургуулинуудые дүүргэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. Таанадай үүсхэл ороной комсомолшуудай, бүхы хүбүүд болон басагадай дунда тон үргэнөөр дэмжэгдэхэнь дамжаггүй. Һургуулинуудые дүүргэһэн олон мянган хүнүүд таанадай жэшээе халан абаха гээд этигэнэб.

Таанад һуража байха үедөө эрдэм бэлиг батаар шудалһан, һурагшадай бригадануудта хүдэлмэрилжэ, ажалай дүршэлэй, дааһан хэрэгэйнгээ түлөө үндэр дээдэ харюусалгатай хүмүүжэлэй түрүүшын һургуули гараһан, поли дээрэ ба фермэнүүдтэ ажаллаха дадал мэргэжэлнүүдые олоһон байнат. Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхын, тэрэниие тусхай мэргэжэлтэн болгохо ба томодхохын тула, промышленна аргаар эрхилхын тула КПСС эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалга, бэлиг хабаяа, эдэбхи үүсхэл гаргаха, һургуулида олоһон эрдэмээ хэрэглэхэ ехэ арга боломжонуудые таанадай үмэнэ нээжэ үгэнэ.

Гэхэ зуура туйлаһан тэдыгээрээ хизаарлахагүй, олоһон эрдэмээрээ сэдьхэлээ ханахагүй байхат гээд һананаб. Мүнөөнэй хүдөө ажахыда юрын хүдэлмэришэ хүнүүд бэшэ, харин мүнөө сагай техникэ шудалһан, өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ, эрхим шадабаритай мэргэжэлтэд хэрэгтэй. Мал ажалай фермэдэ, трактор гү, али комбайнда, колхозой гү, али совхозой үйлэдбэриин ямаршье участогта ажаллахадаа эрдэм, соёл болон мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, эрдэм ба техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые шудалха байһантнай лабтай. Энээнэй тулада шухала бүхы юумэ манай орон дотор бии.

Таанадай ажалай намтарай түрүүшын жэлнүүд—ажабайдалай харюусалгатай шалгалта болоно. Баярлахашье, голхорхошье ушарнууд үзэгдэхэ байха. Теэд таанадай аха нүхэд, гайхамшаг һурган хүмүүжүүлэгшэд таанадтай зэргэлэн ажаллахал. Зүб шиидхэбэри абалгадатнай тэдэнэр хододоо туһалха, анхарал болон оролдолгоор хүреэлхэ, аха үетэдэй дүй дүршэлөөр таанадые зэбсэглэхэ, инаг Эхэ оронойнгоо аша туһада шэн зоригтойгоор ажаллаха гэһэн арюун һайхан эрмэлзэл дамжуулха байха.

Хүндэтэ ханинар! Таанад ажалай ехэ замда орохотнай. Таанадай ажалай үрэ дүнгүүдһээ арад зоной элбэг дэлбэг байдал, ороной баялиг нилээд дулдыдаха гээд ойлгыт. Түрэл газар нютагайнгаа эзэн болоһон үндэр дээдэ нэрэ зэргэдээ хүрэмэ байгыт, үдэр бүриингөө ажал хэрэгүүдээр агууехэ уг зорилго—коммунизм байгуулгые улам ойртуулыт!

Л. БРЕЖНЕВ.
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

ХҮДӨӨДЭ АЖАЛЛАХАЯА ҮЛЭХЭНЬ

КОСТРОМА, июлиин 8. (ТАСС-ай корр). Хара хүрьһэгүй нютагуудые шэнэдхэн хубилгалгада туһа хүргэхэ гэһэн, Костромской областиин һургуулинуудые дүүргэгшэ олон залуушуулай шиидэбэринь Эхэ ороной, арадай үмэнэхи уялгаяа ойлгоһон арюун һайхан мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй байна. Эдэнэр өөһэдынгөө колхозууд болон совхозуудта, мелиоративна отрядуудта хүдэлмэрилхээ үлэхэнь. «Болбосоролой аттестадтайгаар, комсомолой нутевкотойгоор —хоердохи шэнэ добтолго хэхээ ошохо» гэһэн эдэнэй үүсхэл областиин залуушуулан дунда ехэтэ һайшаагдан угтагдаа.

Дунда һургуулинуудые дүүргээд, хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхээ үлэхые хүсэгшэдэй слёт мүнөөдэр Костромада болобо. Үсэгэлдэр лэ арбадахи классуудта һуража байһан 800 гаран эдиршүүл, колхозно ба совхозно үйлэдбэриин түрүүшүүл, Социалис Ажалай Геройнууд, партийна, соведүүдэй, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд тус слёдто хабаадаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй амаршалгын халуун үгэнүүдые слёдто хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Амаршалгын текстые партиин Костромской обкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Н. Баландин соносхоо.

Хүдөө нютагуудта хүдэлмэрилхээ үлэхэ гэжэ шиидэһэн эндэхи эдиршүүлэй тоо 1971 онойхиһоо хоёр дахин шахуу нэмэһэн байна. Областиин ажахынуудта залуу халаание угтаха горитой бэлэдхэл хэгдэнэ. Эдиршүүлэй ажал, ажаһуудал, амаралта һайнаар хангаха оролдолго гарғагдана. Энэ хадаа хүдөө ажахыда залуу хүдэлмэрилэгшэдые үлөөхэ шухала арга нүхэсэл болоно гэжэ слёт дээрэ тэмдэглэгдээ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников слёт дээрэ үгэ хэлэбэ.

Слёдто хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй амаршалгада харюу болохо бэшэгые ехэ баяртайгаар баталан абаа. Эсэгэнэр болон эхэнүүдэйнгээ ажалай ғурим заншалнуудта үнэн байхабди гэһэн шахаа тангариг эдэнэр үгөөд, областиин залуушуулда хандаһан бэшэг баталан абаба.

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй геройнуудай дурасхаалда зорюулагдаһан хүшөө-монументын эрхим һайн проект зохёохын тула бүхэсоюзна нэмэл конкурс үнгэргэхэ тухай

КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар СССР-эй Культурын министерство СССР-эй Уран зураашадай холбоонтой, СССР-эй Архитекторнүүдэй холбоонтой, СССР-эй Уран зурагай академитэй хамта уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй геройнуудай дурасхаалда Москва хотодо табигдаха хүшөө-монументын эрхим һайн проект зохёохын тула бүхэсоюзна нэмэл конкурс соносхобо.

Конкурсдо табигдаһан эгээл эрхим проектнүүдтэ удаадахи шангууд олгогдохо:

Нэгэдэхи шан — 5 мянган түхэриг;

хоёрдохи шан — 3 мянган түхэриг;

гурбадахи шан — 2 мянган түхэриг;

урмашуулгын 10 шан — тус тустаа 500 түхэригэй.

Конкурс үнгэргэлгэдэ хабаатай бүхы асуудалнуудаа, дурадхалнуудаа иимэ адресаар СССР-эй Культурын министерствэдэ эльгээгты: Москва, Профсоюзная улица, дом 76 («Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй геройнуудай дурасхаалда табигдаха хүшөө - монументын проект зохёохо конкурсдо» гэжэ конверт дээрэнь бэшэхэ).

...ЕТ ДУУНАЙ ДЕКАДАДА ...БААДАГШАДЫЕ УГТАЛГА

...уулзалгые Улаан-Үдэ...ай ажалшад үнинэй ...эй. Хотын гудамжа... «России комнози... — гурбан ордентэ ...ан ажалшадта» гэһэн ...лнууд үлгөөтэн бай...

...үдэр Улаан-Үдын ... дээрэ хүн зон ... сугларба. Сэсэг ба ... пионернүүд, олониг...өөлэгшэд, компози... артистнууд болон ...дэ бии.

... дуунай декадада ха...дые угтагшадай ... Буряадай АССР эй ...үүдэй Соведэй тү... орлогшо В. ... Буряадай АССР-... культурын министр ...раев, КПСС-эй об... культурын са һагые ... Д. Цыремпилов, Бу... Композиторнуудай ...й правлениин түрүүлэгшэ Б. Ямпилов болон бусад бии.

Дуунай декадада ерэһэн айлшад Буряад орондо түрүүшынхиеэ буугаа бэшэ. Тэдэнэр манай искусствын түлөөлэгшэдтэй үнинэй танил, творческо холбоо барисаатай байха юм. Тиимэһээ аэропортдо болоһон энэ уулзалга хани халуун байба. Ерэгшэдэй дунда композиторнууд Е. Родыгин, И. Дзержинский, Л. Лядова, Ш. Чалаев, Б. Фиготин болон бусадые харапабди.

Буужа ерэһэн айлшадые булэг пионернүүд угтажа, баглаа сэсэгүүдые барюулба, Мүнөөдэр, июлиин 10-най үдэшын 6 сагта эдэ айлшаднай Улаан-Үдын авиазаводой стадион дээрэ уран бэлигээ харуулхань.

Ч. ДОРЖИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аэропортдо болоһон уулзалга.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

...ЯРАЙ СУГЛААН

... Арадай рево...лоһоор 55 жэлэй ...улагдаһан баярай ... республикын Ми...эй Соведэй конфе...соо үсэгэлдэр бо...ет-монгол хани ба... бүлгэмэй респуб... отделениин эдэб...ородой партийна, ...тын организаци... хүдэлмэришэн ан...олэгшэд, Зүүн Си...ультурын институд... Монгол оронэй студентнэр энэ суглаанда хабаадалсаба.

Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй Буряадтахи отделениин городой организациин түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. Ц. Найдаков «Монголдо арадай революциин илаһаар 55 жэлэй ои» гэһэн элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр Монгол орон тухай кино харуулагдаба.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ДЭЭРЭЭ ОРТОҺОНДОО ТЭЭЛМЭРДЭН...

Республикымнай зарим нютагуудта малай тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эхилээ. Таряа хуряаха сагшье дүтэлшэбэ. Эдэ хүдэлмэринүүдтэ хэр бэлдэжэ байлыень хараха, шалгаха зорилготойгоор Кабанскын аймагай Байгалай совхоз ошогдобо. Тиихэ зуураа хүдөө ажахын машинануудта хэрэгтэй запас частьнуудые «Сельхозтехникын» Кабанскын аймагай нэгэдэлэй хэр зүбөөр ажахынуудтаа хубаадаг байһыень шалгабабди. Теэд шалгалта хэхэдэ ямар юумэнүүд ушарба гээшэб?

Байгалай совхоз хүрэжэ ерэхэдэмнай запас частьнууд олдоногүй, энэниһээ боложо комбайнуудай, хүдөө ажахын бэшэ машинануудай заһабарилга һаатажа байна гэжэ гомдол бариба. Үнэхөөрөөшье. 38 комбайнай миил 12-ынь бэлэн болонхой (хоёрынь шэнэ) байгаа һэн. Үбһэ хуряалгын техникэ заһабарилга баһал бирагүй байдалтай. Тракторай сенокосилкын, тармуурай хахадынь лэ заһагданхай гэжэ мэдээн соо заагдаһан байба. Силосэн комбайнуудые заһабарилга мүн лэ урагшагүйдэнхэй.

Ургаса хуряалгада ашаглагдаха техникэ заһабарилгын түсэб нигэжэ ехээр таһалдалда ороһониинь элирбэ. Түсэбэй ёһоор июлиин 1-дэ 28 комбайн заһагдаад байха ёһотой һэн.

— Тармуурай шүдэнүүдһээ, комбайнай һагшуурнуудһаа эхилээд, дуталдаха юумэнүүд яһала олон даа. «Сельхозтехникын» Улаан-Үдын (Тарбагатайн) нэгэдэл техникэ даншье һаа шанар муутайгаар заһабарилна. Һая комбайнай гурбан налгы камера тэндэһээ асараа бди. Муудаһан, элишэн юумэнүүдэйнь ойро хүрөөгүй, миил шэрдээд лэ орхижорхиһон байгаа. — гэжэ совхозой инженер С. С. Рыжков манда тодорхонлбо.

Энэ ажахыда заһабарилгын нобшорһон ушар гансал запас частьнуудай дутагдалһаа болоо гэхын аргагүй.

Совхозой МТМ-эйн оршон тойрон соохи байдалые харабабди. Сэхыень хэлэхэдэ, эндэ юунэйшье боложо байһые ойлгохын аргагүй. Даншье һаа эмхи ғуримгүй. Шэнэ, хуушарһан, хэрэгһээ гараһан техникэ, зэр зэмсэгүүд хуу худхашанхай, хаа хамаагүй тарашанхай хэбтэхэ юм. Эдэ бүгэдэнэй хүхэ тэнгэри «хушалтатай», шорой тоопондо дарагдажа, жэбэ жопходо эдюулжэ байхые харахада харамтай.

— Ямар запас частьнууд дутана гээшэб? — гээд, нэгэ механизаторһаа асуугдаба.

— Би өөрөөшье мэдэнэгүйб, задалжа, заһажа байха үедөө ойлгохо хүн бэшэ гүб даа, — гэжэ тэрэ харюусаа һэн.

Мүнөө хаа хаанагүй техникэ заһабарилга яажа байна ха юм даа. Бултанда запас частьнууд хэрэгтэй. Ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр дээрээ ортошоһон зондо мүнөө хэрэгтэй зүйлнүүдээ олохонь тон бэрхэтэй ааб даа. «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй энэ хэрэглэмжыень саг дары хангаха гээшэ, һанахада, гайтайл байха шэнги.

Байгалай совхозой хүтэлбэрилэгшэд, инженер, техникүүд горитой алдуу хээ байна. Бүри хуряалгын хүдэлмэриин һүүлээр ямар комбайнда, тракторта гэхэшэлэн ямар юумэнүүдэй шухала байһые дары дууһан бүридхэжэ абаад, эртэнһээ суглуулжа эхилхэ байгаа гэжэ һанагдана.

Энээн тушаа дурдахадаа, нэгэ иимэ жэшээ тухай бэшэлтэй болоно. Оронгын совхоздо (Улаан-Үдын аймаг) ябахадамнай комбайнай налгы хэдэн камера (андалдан һэлгэлгын ғуримаар) асарагданхай байгаа бэлэй. Булта бүрин бүтэнүүд. Оронгоорхин бүри үбэл байхада урдижэ, эдэниие абашапан байжа, мүнөө сэдьхэл дүүрэн заһабарилгаяа хэжэ байна бшуу. Харин тиихэдэ Байгалай совхозойхид өөһэдынгөө ахир хүдэлмэриие хэн нэгэндэ тохохо һанаатай.

Үшөө тиихэдэ энэ ажахыда механизаторнууд олоор дутаха янзатай.

— Мүнөө 168 механизатортайбди СПТУ-һаа 17 хүн ерэхэ. Хамтадаа 185 болохо, — гэжэ совхозой ахамад инженер Н. С. Морозов хэлэхэ зуураа. — Ургаса хуряалга дээрэ ходы хүн хэрэгтэй болохо юм даа. Хүсэд тооень абаадүйб. Һэлгэжэ, һэдхэжэ байгаад лэ хойнонь гараха бээзэбди. Зүгөөр нёдондо ядалдаа һэмди. Хүнүүд комбайн дээрэ хүдэлхэ дурагүй байдаг даа. Машинануудынай хуу хуушараад. урагшаа ябахагүй, механизаторнууд мүртэн түлбэришье абахагүй.

Гэнжэтэ тракторнуудые, комбайнуудые бултыень хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэбэл, энэ совхоздо 185 бэшэ, харин 261 механизатор хэрэгтэй болохо байна. Иимэ байдалай тохёолдоод байхада, сэдьхэл тэниглэн һуултай бэшэл хаш даа. Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй ойро болоһые ойлгоогүй шэнги байхань ехэ гэмшэлтэй.

Энэ ажахыдашье, бэшэ тээшье шалгалта хэжэ ябахада, «Сельхозтехникын» Кабанскын нэгэдэл хүдөө ажахын машинануудта хэрэгтэй запас частьнуудаар мүртэй хангахагүй гэһэн үгэ хүүр таһархагүй юм. Илангаяа Прибайкалиин аймаган ажахынуудһаа энэ талаар олон гомдол ороно. Хоёр аймагые хангаха уялгатай энэ нэгэдэл хадаа Кабанскын аймагай Селенгинск поселогто түбхинэнхэн. Тиимэһээ нютагаархиндаа шухала зүйлнүүдые хэмһээ ехээр «һарбайдаг» гэһэн ажаглалта хооһон хөөрөөн бэшэ гэжэ ойлгохоор.

Хүдөө ажахын машинануудые, тэдээндэ хэрэгтэй детальнуудые ажахынуудта хубаарилан үгэдэг байһыень шалгаха ушар гараа. Нэгэдэлдэ бэшэгдэдэг хубаарилгын бүридхэлэй дансануудые (картотекэ) иража харахада, үнэхөөрөөшье, ёһон буса юумэнүүд дайралдаа.

Энэ талаар баримтанууд гэхэдэ, байгша ондо тус нэгэдэлдэ «СКД-5» гүхэлэй 6 комбайн абтаһан байгаа. Бултыень Кабанскын аймагай ажахынууд худалдажа абашоо. Харин дээдын зургаанһаа үгтэһэн хубаариин ёһоор хоёрыень Прибайкалиин аймагай «Прибайкальский», «Зырянский» совхозуудта худалдаха ёһотой байгаа. Эндэ ерэһэн 20 косилкын гурбыень лэ «Зырянский» совхоздо үгөө бшуу. Бэшэниинь Кабанскын аймагта «шэнгээ». Ороһото ургамалнуудые хуряадаг комбайнай 20 кабинаһаа оройдоо нэгэниинь Прибайкалиин аймагта хүртэлэй.

Үшөө нэгэ муу юумэнтэй ушараабди. Зарим машина болон запас частьнуудые нэгэдэлэн хүтэлбэрилхы гушаалтад бүри ондоо тээшэнь худалдажархидаг байба. Жэшээнь. «1р—3» түхэлэй гурбан тонный авгоприцеп Кабанскын совхоздо үгэхэ хубааритай байһан юумые. Кабанскын тоһоной заводто һаимһаржархёо. Тиихэдэ Кабанскын аймгүйсэдкомой милициин отделени, загаһа олзоборилгын колхоз аккумуляторнуудые эндэһээ абажа шадаа. Иимэ юумэнүүд үшөөшье бии. Тусгаар хубааритай шухаг зүйлнүүдые өөрынгөө дураар иишэ тиишэнь сасадаг ғурим тус нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд тогтоогоод байна.

Нэгэдэлэй товаровед В. П. Корытовада юундэ энээниие хинанагүйбта гэхэдэ:

— Худалдаа наймаанай талаар нэгэдэлэй начальнигай орлогшо М. М. Брянскиин гү, али начальник П. И. Бояркинай өөрынь захиралта дүүргэнгүй байха аргагүйлби, — гээ һэн.

— Кабанскымнай аймаг таряанай газарар ехэ ха юм даа. Тиимэһээ тэрээндэ бидэ ехээр техникэ үгэдэг гээшэбди, — гэжэ П. И. Бояркин нэмэлтэ харюу үгэһэн зэргэтэй.

Жасануудые хубаарилха ёһо ғурим гэжэ бии бшуу. Харин тэрэниие эндэ баримталнагүй. Нютагай тала харадаг ушарта эсэс табиха саг ерээ. Гэхэтэй хамта «Сельхозтехникын» аймагуудай нэгэдэлнүүдтэ хүргэнгүй оньһон техникэ, шухаг зүйлнүүдые ондоо тээшэнь худалдадаг ёһон буса ғурим «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй баазада (хүтэлбэрилэгшэнь П. М. Вахрушев) тогтонижонхой гэжэ эндэ тэмдэглэхэ уялгатай болонобди. Энэмнай ёһоорөол муу юумэндэ һургаһан жэшээ болоно бшуу.

Саг ошожо байна. Байгалай совхозой байдалаар болоходо, ургаса хуряалгын кампанида бэлэдхэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэһэн тобшолол хээд, тон түргөөр энэ дутагдалаа усадхаха, техникын заһабари ойрын болзор соо дүүргэхэ эрилтэ табигдаха байһандаань этигэхэ болонобди.

Шалгалтада хабаадагшад:
К. БАБУШКИН, республикын арадай хиналтын комитедэй инспектор.
А. БУХОЛЬЦЕВ, республикын арадай хиналтын комитедэй штатнабэшэ таһагые даагша.
А. КУШНАРЕВ, «Правда Бурятии» газетын корр.
Г. ЦЫРЕГОРОВ, манай корр.

КПСС-эй ОБКОМДО

Партиин обкомой бюро Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадаи ба прибор бүтээлгын заводой партийна организацинуудаи болон дирекцинүүдэй КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хараалhан хэмжээ ябуулгануудые hайшааба.

Коллективүүдэй дунда арбадахи табан жэлэй түсэбөөр табигдаhан зорилгонуудые гүнзэгыгөөр тайлбарилхыень, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые болон табан жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө хүдэлмэрилэгшэдэй, нижэнерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень прибор бүтээлгын заводой ба нарин сэмбын комбинадай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудые партиин обкомой бюро уялгалба.

Промышленностиин, транспортын предприятинуудай, барилгын организацинуудай коллективүүдэй КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ комплексно хэмжээ ябуулгануудые зохёохын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха, арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабари болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ партиин Улаан-Үдын горком, КПСС-эй райкомууд болон партийна эхин организацинууд уялгалагдаа.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэрине бэелүүлхын тула партийна организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэри, табан жэлэй түсэбтэ даабари болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөө үргэнөөр харуулха, предприятинуудай, организацинуудай, цехүүд, участогуудаи, бригадануудай коллективүүдэй болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл, үйлэдбэриин амжалта харуулhан материалнуудые саг үргэлжэ толилжо, дамжуулжа байхаар «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Молодежь Бурятии» газетэнүүдэй редакцинууд, республикын Министрнүүдэй Советэй телевидениин болон радио-дамжуулгын талаар комитет уялгалагдаhан байна.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Советдэ

РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани июлиин 7-до боложо, РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй ба РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй 1976 оной түрүүшын хахад жэлэй дүүргэлтын үрэ дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, Россин Федерациин ажалшад үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэриин шанар hайжаруулхын түлөө социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, 1976 оной түрүүшын хахадта экономикоёо хүгжөөхэ ба арад зоной байдал hуудал hайжаруулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаба гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Промышленна продукциин гол шухала олон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар түсэб болон баталан абтаhан социалис уялганууд дүүргэгдээ.

РСФСР-эй промышленна үйлэдбэриин ургалтые үнгэрhэн жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулхада, 4,7 процент (жэлэй түсэбэй ёhоор 4,3 процент) болоо. Тамбовой, Камчаткын ба Тюмениин областьнуудhаа бэшэ, РСФСР-эй промышленна бүхы министерство болон зурганууд, Москва ба Ленинград хотонуудаи промышленность, автономито бүхы республиканууд, хизаар болон областьнууд продукци худалдаанда үгэхэ түсэбөө сүм дүүргээ. Промышленностьда ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ жэлэй түсэбөөр 3,4 процентын орондо 3,7 процентдэ хүргэгдөө. 1975 оной түрүүшын хахадайхиhаа hураггүй ехээр гол фонднууд ашаглалтада оруулагдаа, капитальна хүдэлмэридэ hомологдоhон мүнгэ зөөриин хэмжээнэй ургалта хангагдаhан байна.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаhан тон шухала хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд хүдөө ажахыда бэелүүлэгдээ. Мал, шубуу, hү, үндэгэ худалдан абаха хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Таагүй уларилтаи унжагайрhан хабарай ерэhэншье hаа, таряа тарилга эмхитэйгээр, богони саг болзор соо үнгэргэгдөө.

Арад зоной байдал hуудалые улам саашань hайжаруулха талаар 1976 ондо хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. 1975 оной түрүүшын хахад жэлтэй жэшэбэл, гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнo эд бараа наимаалга 4,5 процентээр ургаа, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээн—7 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта—9,3 процентээр дээшэлбэ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани дээрэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ бии байhан горитойхон дутуу дундануд тэмдэглэгдэhэн байна. РСФСР-эй зарим министерство болон зурганууд, автономито республикануудай Министрнүүдэй Советүүд, хизаар болон областьнуудай гүйсэдкомууд нэгэдэл, предприяти бүхэнэй түсэбөө заатагүй дүүргэхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абаагүй, продукциин шанар, ассортиментынь олошоруулха талаар хэрэгтэ анхарал үшөө багаар хандуулhан зандаа.

Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе дээшэлүүлгэтэй, гараар хэгдэдэг хүдэлмэри бага болгохо ба ашаглалгада үгтэхэ предприятинуудай болзорые түргэдхэлгэтэй, ашаглагдажа байhан үйлэдбэриин хүсэнүүдые hайнаар хэрэглэхэ асуудалтай холбоотой ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ хангаха талаар хэмжээ ябуулганууд соо бии байhан арга нөөсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ябадал олонхи ушарга хараада абтанагүй.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэhэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Брежневэй табиhан хараа зорилгонуудые эшэ үндэhэн болгожо, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет 1976 оной түрүүшын зургаан hара соо түсэб болон бюджедэй дүүргэлтын үрэ дүнгүүдые шэнжэлэн согсолжо, 1976 оной даабаринууд болон абтаhан социалис уялганууд дүүргэлтэ туйлажа, арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын тула шухала арга боломжо байгуулха гэжэ РСФСР-эй министерство болон зурганудай хүтэлбэрилэгшэдые, автономито республикануудай Министрнүүдэй Советүүдые, хизаар болон областьнуудай гүйсэдкомуудые, Москва ба Ленинградай горсоведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалба.

Капитальна барилгын талаар РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет барилгын подрядна организацинуудтай хамта барилгын бодото байдалые апхаралтайгаар хаража, 1976 оной түрүүшын хахадаи гээгдэлые усадхахын тула шухала хэмжээнүүдые абаха ба гол фонднуудые, үйлэдбэриин хүсэнүүдые, байрын, коммунальна ба культурна ажаhуудалай байрануудые ашаглалгада оруулхын тула түсэбтэ даабаринуудай дүүргэлтэ заатагүй хангаха даабари РСФСР-эй министерствэнүүд болон зургаануудта, автономито республикануудай Министрнүүдэй Советүүдтэ, хизаар болон областьнуудай гүйсэдкомуудта, Москва болон Ленинградай горсоведүүдэй гүйсэдкомуудта үгөө.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса саг болзор соонь хуряахын тула богони болзор соо хамаг техникэ ба материальна бусад хэрэгсэлнүүдээ бэлэн болгохо, 1976—1977 онуудта малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын тула тэжээл бэлэдхэлгые эршэтэйгээр ябуулха, мал ажалай продуктнуудые элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдахын тула бии байhан хамаг нөөсэ ба арга боломжонуудаа гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ябадалда анхарал хандуулхые РСФСР-эй хүдөө ажахын министерствэдэ, «Россельхозтехникэдэ», ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудта даалгаба.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев үгэ хэлээ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ТҮСЭБЭЙМНАЙ ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД

Арбадахи табан жэлэй туршада хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэшье, харюусалгатайшье зорилго табигдаа. Хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэтэй, ассортиментыень олошоруулхатай, шанарыень hайжаруулхатай хамта, арад зоной эрилтэ хүсэд hайнаар хангаха шэнэ түхэлэй гоё hайхан эд бараа бүтээн гаргаха, предприятинуудые проектээр хараалагдаhан хүсэ шадалдань хүргэхэ, бии байгаа түхеэрэлгэ, механизмуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, материал ба түүхэй эд гамтайгаар хэрэглэхэ гэжэ хараалагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Манай коллектив партиин XXV съездын табиhан шухала зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хараа шэглэлнүүдые, арга замуудые тодорхойлоо. Жэл бүхэндэ, мүн бүхы табан жэлэй туршада ямар хүдэлмэри хэхэ ёhотой байhанаа согсолжо, урдаа тодорхой зорилго табиха, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлхэ онол аргануудые элирхэйлхэ эрилтэ мүнөө үеын ажабайдал бидэнэй урда табина ха юм.

Урдахи зорилгоёо элирүүлhэнэй, арга боломжонуудаа хаража үзэhэнэй үндэhэ hуури дээрэ 1976—1980 онуудта бэелүүлэгдэхэ социально-экономическа хүгжэлтын холын хараата түсэб зохёогдоhон байна. Энэ түсэб зохёоходоо, комбинадай бодото байдал, табан жэлдэ комбинадаа улам хүгжөөхэ зорилгонууд хараада абтаа. Тэрэнhээ гадна коллективэй дунда хэгдэhэн социологическа шэнжэлгын үрэ дүнгүүд хэрэглэгдэhэн байна.

Хүдэлмэриин шанар hайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, hайн шанартаи продукци бүтээн гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гол зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин техническэ хангалга, ажалай эмхидхэл, бүтээсэтэйгээр ажаллаха таатай эрхэ байдал хүдэлмэрилэгшэдтэ олгохо, тэдэнэй дунда ябуулагдаха политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулха асуудалнууд гол түлэб нүлөөлхэ байна. Мүн социалис мүрысөөнэй эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы үүргэ дээшэлүүлхэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөө улам дэлгэрүүлхэ шухала болоо.

Тиимэhээ коллективэй холын хараата түсэб дотор эдэ асуудалнууд элирүүлэгдэн харуулагдаhан, тэдэнүүе шиидхэхэ арга замууд хараалагдаhан байна. **Шэнэ үйлэдбэри байгуулха, мүнөө байгаа үйлэдбэреэ үргэдхэхэ асуудал түсэбэймнай түрүүшын ээлжээндэ табигдаhан шухала гол шэглэл болоно.** Камвольно утаhа ээрэхэ шэнэ цех баригдаха. Энэ цех мүнөө баригдажа байгаа трикотажна фабрикые, мүн өөрынгөө комбинадые утаhаар хангаха юм.

Нэхэгдэhэн сэмбэ бүд гоё hайхан болгохо, хүбхылгэхэ үйлэдбэриин шэнэ корпус баригдаха байна. Тэрэ жэлдээ 2,5 миллион метр бүд гоё hайхан болгохо шадалтайгаар баригдаха. Ноохо илгаха, сэбэрлэн угааха цех, таhагууд үргэдхэгдэхэ. шэнэдхэн байгуулагдаха, саашадаа энэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэжэ, 1981—1982 онуудта тус цех 30 мянган тонно ноохо илгаха, сэбэрлэн угааха шадалтай болгогдохо юм. Шэнээр баригдаhан цехүүд мүнөө үеын бүтээсэ ехэтэй техникээр хангагдаха, ажалынь оньhожоруулагдаха, ажаллахада таатай зохид эрхэ байдалтай болохо юм.

Түсэбэймнай хоёрдохи шэглэл гэхэдэ, гол үйлэдбэрине техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлгэ, ашаа буулгаха, ашаха хүдэлмэри оньhожоруулха асуудал болоно. Мүнөө комбинадаймнай хүдэлмэрилэгшэдэй 50 шахуу процентнь гарай хүсөөр хэгдэдэг хүндэ хүшэр ажал хэнэ, 30 гаран процентнь хүшэршэг эрхэ байдалда ажаллана. Эдэ хүдэлмэришэдэй абадаг салин хүлhэнэн жэл бүхэндэ ургажа, 240—350 түхэригтэ хүрэбэшье, эндэ ажаллаха хүнүүд ходо дуталдадаг. Тиимэhээ хүнэй бар хүсөөр бүтээгдэдэг ажал оньhожоруулхань, хүдэлмэришэдтэ ажалай таатай зохид эрхэ байдал байгуулхань тон шухала болонхой. Тиимэhээ энэ асуудалда холын хараата түсэб доторнай ехэ анхарал хандуулагдаа.

Хуушарhан түхеэрэлгэнүүд шэнэлэгдэхэ. Табан жэлэй туршада 300 шэнэ түхеэрэлгэ тодхохоор хараалнабди. Ноохо угаадаг цех шэнэ агрегадуудаар хангагдаха. Ноохо ээрэдэг, сэмбэ нэхэдэг үйлэдбэриин түхеэрэлгэ, станогууд шэнэдхэгдэхэ байна. Утаhа ээрэдэг цехэй бүхы түхеэрэлгэ hэлгэгдэхээр хараалагдаа. Ноохо тушаан абаха хүдэлмэри оньhожоруулагдаха. Ноохо илгаха, мүн бусад ажалда конвейернүүд тодхогдохо юм. Ашаа ашаха, буулгаха ажал оньhожоруулагдажа, вагон—склад гэhэн гуримаар энэ хүдэлмэри бүтээгдэдэг болохо ёhотой. Ноохо гэдхээхэ тад ондоо технологическа шиидхэбэри олдоо.

ХОЛЫН ХАРААТАЙГААР

Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадай коллективэй 1976 1980 онуудай социально-экономическа хүгжэлтын түсэб

Эдэ хэмжээ ябуулга бэелүүлhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлэгдэхэ юм. Жэшээлхэдэ, зарим үйлэдбэридэ ажалай бүтээсэ 30—40 процентээр дээшэлхэ. Үйлэдбэриин оньhожоруулга 66 процентhээ 1980 ондо 78—80 процентдэ хүргэгдэхөөр багсаагдана. Хүшэр хүндэ ажалhаа 500 хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо хүдэлмэридэ эльгээгдэхэ юм.

Продукциин шанар hайжаруулха асуудал үдэр, жэл бүхэндэ улам хурсаар табигдана. Манай коллектив энэ асуудалые гол анхаралдаа абажа, hайн шанартай, гоё hайхан сэмбэ бүд нэхэхэ аргануудые бэдэрэн хэрэглэдэг болоо. Худалдан абагшадай мүнөөнэй эрилтэ хангамаар сэмбэ нэхэн гаргахын тула шэнэ технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ байна. Утаhа будаха, нэхэгдэhэн сэмбэ хүбхылгэхэ, гоё hайхан болгохо технологи шэнэлэгдэхэ юм. Жэл бүхэндэ шэнэ түхэлэй сэмбэ нэхэн гаргахаар хараалнабди. Энэ жэлдэ эхэнэрнүүдэй пальто оёхо шэнэ түхэлэй драп, пальтогой бүд, эрэхэ жэлдэ шэнэ түхэлэй драп нэхэгдэжэ эхилхэ. 1980 он болотор бүхы ноohон бүдэй 50 процентнь шэнэлэн hэлгэгдэхэ байна.

Нэхэгдэhэн бүдүүд жэл бүхэндэ аттестаци гаража байха. Гурбан янзын сэмбэ бүдтэ Гүрэнэй шанарай тэмдэг олгохо хүдэлмэри хэгдэхэ юм. 1979—1980 онуудта бүхы бүдэйнгөө 30 процентые Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр гаргаха зорилго урдаа табинабди.

Социально-экономическа холын хараата түсэб табихадаа, эрдэмтэдэй хэhэн социологическа шэнжэлгэнүүд хараада абтаа гээ hэмди. Мүн энэ түсэбөө бодото дээрэнь бэелүүлхэдэмнай эрдэмтэдэй, научно-шэнжэлгын болон проектнэ институдуудай туhаламжа хэрэгтэй болоно. Саашадаа манай коллектив эрдэмтэдэй туhаламжаар, зүбшэл заабаряар үйлэдбэрее шэнэдхэн хубилгаха, шэнэ технологи нэбтэрүүлхэ юм. Цехүүд соохи шууяа бага болгохо, зүбөөр гэрэл түүлхэ, агаар сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ эрдэмтэдэй туhаламжаар хэгдэхэ, тодхогдохо байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэриин шанар hайжаруулха эрилтэ үйлэдбэрие эмхидхэн хүтэлбэрилгэ наражуулаагүй hаа, дүүргэгдэхэгүй гэжэ мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ элн болонхой. Энэ асуудал холын хараата түсэб доторнай элирүүлэгдэнэ. Үйлэдбэрие эмхидхэн hайжаруулха талаар юун хэгдэхэб?

Ажал эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэгдэхэ. Үйлэдбэрие автомат гуримаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ онол арга (АСУП) хэрэглэгдэхэ байна. Энэ талаар түрүүшын горитой алхам хэгдээ гэхээр. Тушаан абтаhан ноohоной тоо бүридхэл согсолон гаргаха хэрэгтэ электронно-тоололгын машинанууд хэрэглэгдэнэ. Мүнөө дээрээ комбинадта өөрын тоололгын машина, түб үгы байна. Городой ондоо иимэ түбэй туhаламжаар тоололго хэгдэнэ. hаяын сагта өөрын тоололгын түб байгуулхабди. Новосибирскын научно-шэнжэлгын институдай туhаламжаар АСУП, АСУТП нэбтэрүүлхэ гэжэ хараалагдаа.

Манай hанахада, АСУП яаралтай тоо бодолго зүбөөр, түргэнөөр хэхэhээ, элдэб мэдээсэл үгэхэhөө гадна, үйлэдбэрие гуримшуулха, хүдэлмэрилэгшэдые харюусалгатай, журамтай болгохо хэрэгтэ ехээр нүлөөлхэ юм. Ингэжэ хэлээшые нэгэ үгөөр тайлбарилаад үзэе. Буруу, шалгагдаагүй мэдээнүүдэй электронно-тоололгын машинада (ЭВМ) үгтөө hаа, буруу тобшолол, тоололго хэгдэхэ, үгы hаа алдуунь тэрэ дороо элирүүлэгдэхэ байна. Энэ ушар хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга заабол дээшэлүүлхэ гэжэ тоолонобди.

ГОЛ АНХАРАЛДАМНАЙ— ХҮДЭЛМЭРИШЭН ХҮН

Шэнэ барилга эрхилхэ, бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ тодхохо хэрэг хараалхань тиимэшье хүшэр бэшэ. Техническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэн үрэ дүнгүүдшье эли байдаг. Гэр байра, хүүгэдэй эмхи зургаануудые мүнгэн зөөриин байгаа hаа, бодхожо болохо. Харин коммунис обществын шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэнь орёошье, харюусалгатайшье гээшэ. **Социально-экономическа түсэб дотороо бидэнэр энээниие хараадаа абажа, хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ, юрэнхы бэлэдхэлыень, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулаабди.**

1970 ондо комбинадтамнай тусхай дунда hуралсалтай 95 хүдэлмэрилэгшэ байгаа. 1975 ондо тэдэнэй тоо 316-да хүргэгдөө. Юрэнхы дунда hургуулитай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 468 хүн байhанаа 789 болоhон байна. Мүнөө үйлэдбэриимнай шухала участогуудта гол түлэб дунда ба тусхай дунда эрдэмтэй хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Үдэшын дунда ба дээдэ hургуулинуудта жэл бүхэндэ 300—320 хүн hурана.

Арбадахи табан жэлдэ хүдэлмэрилэгшэднай олоороо hураха юм. 1980 ондо дунда ба тусхай дунда hургуулитай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 1165 болохоор хараалагдаа. Олон хүдэлмэрилэгшэд үдэшын hургуулинда, мүн техникум, институдуудта заочноор hураха. Экономическа hуралсал hайжаруулха бодото хэмжээн хараалагдаа. Жэл бүхэндэ коллективэймнай 50 гаран процентнь ямар нэгэ hуралсалда хабаадалсаха юм. Тиигэжэ табан жэлэй туршада 3860 хүн бэлэдхэл шадабаряа дээшэлүүлхэ байна.

Саг үргэлжын кадринуудтай болохын, тэдэниие тогтууритай болгохын тула ажаллаха, амарха таатай зохид эрхэ байдал хүдэлмэрилэгшэдтэ олгогдохо байна. 1976—1977 онуудта ажалай гол газарнуудта гэрэлтүүлгын түхеэрэлгэнүүд hэлгэгдэхэ юм. Утаhа ээрэлгын, сэмбэ нэхэлгын, ноохо класс классаарнь илгадаг цехүүдтэ гэрэлтүүлгын шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдожо эхилээ. Мүн цехүүд соохи агаар сэбэрлэхэ бүхы түхеэрэлгэнүүд энэ табан жэлдэ шэнэлэгдэхэ юм.

Мүнөө комбинадаймнай бүхы цех, таhагуудта, хүдэлмэрилэгшэдэй бэеэ угааха, хубсаhаа hэлгэхэ газар түхеэрэгдэhэн юм. Харин иимэ газарнууд мүнөө үсымнай эрилтэ үшөө хангажа шаданагүй. Арбадахи табан жэлэй дүүрэтэр бии байгаа иимэ газарнууд hэльбэн засабарилагдаха, ажаhуудалай эрилтэ хангаха үшөө хоёр корпус баригдаха байна.

Хүдэлмэрилэгшэдэй hайнаар амарха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Дээдэ-Онгостойдо турбаза барижа байнабди. Байгал дээрэхи турбаза, «Аршан» курортдохи байшан үргэдхэгдэхэ, Горячинскда амаралтын байшан баригдаха юм.

Гэр байрын, социально-культурна барилга хэхээр хараалнабди. Ганса энэ жэлдэ 80 байратай гэр, пионерлагерь, турбаза, АСУ гай байшан баригдаха, 90 байратай шэнэ гэрэй, хүүгэдэй саадай барилга эхилхэ байна. Хамта дээрээ 15670 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай дүрбэн гэр, 444 хүнэй хамтын байра баригдаха.

Коллективэй дунда ябуулха ниитэ политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулагдаха юм. Социалис мүрысөөнэй үүргэ, нүлөө дээшэлүүлхэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөө улам дэлгэрүүлхэ гэжэ хараалагдаа. Коллективэй урда табигдаhан экономическа ба социальна шухала зорилгонуудые хоорондонь нягта холбоотойгоор, үргэлжэдэнь шиидхэхэ асуудалда социалис мүрысөөн зорюулагдаха юм.

Коллективэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр гэрүүлhэнэй ашаар юм табан жэлэй даабари жалтатайгаар дүүргэг байна. Олон түрүүшүү бан жэлэй түсэбые hоонь холо урид дү hэн. Мүнөө энэ мү үргэлжэлүүлэгдэжэ, онол аргаар баяжуу жа эхилээ. Шэнэ таба лэй туршада хоёр бан жэлэй даабари. жэлэй түсэбые 3 жэл ра соо дүүргэхэ гэhэн хэл гаргагдаад, халу дэмжэгдээ. Үүсхэл га оператор Татьяна ва, утаhа ээрэгшэ Ва на Гаврилова, тэдэнэй шээгээр иимэ мүрыс оролсоhон үйлэдбэриин сад түрүүшүүл ямар аргаар дүүргэхэ хэдэ, нормоор хараа hанhаа олон аппарат станогуудые хангаха Табан жэлэй түсэбые зорhоонь урид дүүр түлөө мүрысөөндэ 71 да гэхэ гү, али 464 мэришэд хабаадалсаха.

«Эрхим шанарай жэлдэ — бата найда ажал», «Хүдэлмэрин үүсхэлдэ — инженерэй жэлгэ» гэhэн уряатай сөөн улам дэлгэрүүлэ Манай коллектив жэлэй туршада Купав фабрикын хүдэлмэрилэ тэй мүрысэдэг. Оро мнай түрүү энэ колле тэй шадал мэргэжэлээ шан ажаллахада. би тэ ехэ аша туhатай г

Саашадаашье мүр үрн үргэн далайсата ябуулха. үрэ дүнгүү саг соонь элирүүлхэ, дунда мэдээжэ болгохо руулан онлгуулха аг үргэнөөр хэрэглэхэ бодомжологдоо. Шэнэ хэл, түрүү дүй дүршэл дэлмэрилэгшэдэй дунда гэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ Түрүүшүүлэй дүй д лые бүхы хүдэлмэриш шадабари болгохо зор урдаа табинабди.

Социально - экономи түсэб дотор хараалаг хэмжээ ябуулга бэелүү тула юрын хүдэлмэриш комбинадай хүтэлбэр шэдэй харюусалга лүүлэгдэхэ юм. Хүн бүт хүдэлмэриин шанар h руулагдаха болоно.

Хүдэлмэрилэгшэдэй гэжэл шадабари, бо рол, политическэ мэ дээшэлүүлhэнэй ашаар дукциин шанар hайжару үйлэдбэриин ашаг үрэ шэлүүлгэ туйлагдаха тэй ха юм.

Урдаа табиhан зор дүүргэхэ байhандаа ко тивнай батаар этигэнэ.

К. АЛЬЦМА
Улаан-Удын на сэмбын комби дирек
Г. МАЛЫГ
комбинадай парт секре

ШАНАР, ҮШӨӨ ДАХИН ШАНАР

(Хайшашадай республиканска 14-дэхи конкурсhоо тэмдэглэл)

УЛААН-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой Хаал гэжэ газарта оршодог хониной ноohо хайшалалгын пунктда тус конкурс үнгэргэгдэбэ. Манай республикын 5 аймагай түлөөлэгшэд: эрэшүүлэй 6, эхэнэрнүүдэй 2 команда хоорондоо мүрысэжэ, конкурс ехэ hонирхолтой байба.

Тус конкурсын онсо илгаань ямар байгааб? Илгаань, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдhээ уламжалан элирнэ. Конкурсын гурим соо хайшалалгын шанарта горитой анхарал хандуулха тухай дэлгэрэнгыгээр бэшээтэй hэн. Абажа боломоор 100 баллай 70-иинь эрхим шанарай, үлэгшэ 30-иинь түргэнөөр хайшалhанай түлөө үгтэхэ байhан юм. Тиимэhээ конкурсдо хабаадагшад энээниинь хараадаа абаха ёhотой болоо...

Үдэрэй 14 час. Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо И. И. Соколов, мүрысөөнэй главна судья Ц. Ц. Ринчинов болон бусад партийна, комсомолой, советскэ органуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хони хайшалалгын пунктын газаа табигдаhан ута сголой саана зогсоно. Нүхэр Соколов жагсаад байhан республикын эрхим хайшашадта хандажа, богонихон үгэ хэлэнэ. Удаань конкурсын нээгдэhэн тухай соносхоод, жээрэб татахыень конкурсдо хабаадагшадые уряба.

Хони хайшалалгын пункт соо оробобди. Түрүүшын ээлжээндэ шадабаряа харуулха хайшашад бэеэ зэhэжэ, хүдэлхэ газараа бэлдэжэ байгаа hэн. Эдэнэрэй дунда 1961 ондо болоhон 1-дэхи конкурсын чемпион, үнинэй хайшашан, Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой hаалишан Николай Бимбаевич Пурбуев бии. Харин тэрээнтэй хамта hая 15-тай болоjo ябаhан эдир хүбүүд баhал мүрысэгшэд болон байха юм.

Удангүй хонхын дохёо соностожо, хайшануудай таршаганаан зэдэлшэбэ. Мүрысөөндэ хабаадагша бүхэн 5—5 хони хайшалха ёhотой. Тиихэдээ хонин бүхэнөө 6 минута соо ноohонhоонь сүлөөлхэ байна.

Гонгын зэдэлhээр 18—19 минутын үнгэрөөд байхада, 3-дахи номерой хайшашан ажалаа дүүргэбэ гэжэ судья сопосхоно. Энэмнай Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой түлөөлэгшэ, ойн харуулшан Баир Цыремпилов. Удангүй Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хүдэлмэришэн Пима-Цырен Гармажапов ажалаа баhа дүүргэнэ. Үни болонгүй Сэлэнгын совхозой тракторист Валерий Чагдуров 5 хониёо хайшалhан тухайгаа элидхэбэ.

Хараад үзэхэдэ, эдэ гурбан сооhоо Валерий Чагдуровынь дүй дүршэлөөр баян, шадабари ехэтэй hэн. Үнэхөөрөөшье, Валериин хайшалhан хонид ноohонhоо сүм сүлөөлэгдэhэн, эдаhан, шулгалhан тэмдэг үгы. Харин нүгөө хоёрын шанаран талаар муушагаар хантшалаа.

Сагай талаhаа абаад харахада, конкурсдо хабаадалсаhан хайшашад мүрысөөнэй гуримаар хараалагдаhан болзор соо 5 хониёо хайшалаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиимэhээ үлүү саг хайшалалгадаа гаргаhанайнгаа түлөө нэгэшье хүн яhада ороогүй.

Харин шанарай талаар олон ажаглалта ороо. Зариман хонидоо ехээр адаана, шулгална, ноohынь хүсэд hайнаар абанагүй. Гадна хонинhоо абтаhан ноohон нэгэ бүхэли бэшэ, харин олон газартаа таhаршаhан байна.

Хоёрдохи ээлжээндэ Буряад оронойнай эрхим, эрхим хайшашад олоороо тудаhан байба. Республикын нёдондоной чемпионууд Пурбо Цыбиков (Борьёогой совхоз), Сэсэг Базарова (Ивалга), республиканска конкурснуудта оло дахин шангай hуури эзэлhэн Бимба Базаров (Ивалга) болон бусад hэн. Тиимэhээ шанга тэмсэл түрүүшын секундаhаа эхилбэ. Зүгөөр Бимба Базаровай хайшань муугаар ябажа, ехэ hаад ушаруулаа. Энээнhээ боложо тэрэ түрүү hуури эзэлхэ аргагүй болошоо hэн. Пурбо Цыбиков урагшатайгаар хүдэлөө. 12 минута 48 секунда соо 5 хониёо хайшалаад байгаа.

Пурбо эрхим лэ хайшашан байна даа. Хараха янзада балай яараhан хэбэргүй аяд, бусадhаа урид лэ хониёо хайшалаад байна. «hайн хайшашан болохын тулада өөрын хүсэл эрмэлзэл хэрэгтэй... Тиигээд сүн бүхэндэ хони хайшалха гээшэ ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, хэдэн мянган хони хайшалжал дүй дүршэлтэйшье, дадал шадабаритайшье болоно ха юмши» — гэжэ Пурбо Цыбиков ажалаа дүүргээд байхадаа хөөрөө hэн.

Конкурс үргэлжэлhэн зан даа. Нёдондоной чемпионка Сэсэг Базарова хүлhөө аршаhаар гаража ерэбэ. «Хэр бэ?» гээд асуухадань, ехэл голхоронгёор гараа hэжээд: «Муу. Темпээ эхинhээ хойшо алдааб. Муу» — гэбэ. Удаань нэгэ бага ами ороhон хойноо: «Энэ зүндаа хони хайшалха сүлөөгүй байшабаб. hорилгомни багадаал даа. Теэд яахабши» — гээ hэн.

Энээгээр бодоод үзэхэдэ, конкурсдо тон шанга тэмсэл болоhон байна. Түргэнөөр, шанар hайнтангаар хайшалдаг, хүсэ шадалаараа, дүй дүршэлөөрөө адлирхуу зон сугларaa. Ганса Пурбо Цыбиков бэшэнhээ булюу мэтээр харагдаа.

Гурбадахи ээлжээнэй долоон хайшашад хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Конкурсын жюри сугларжа, hүүлшын дүнгүүдые гаргахаяа hууба. Энэ үедэ хайшашад бэе бэетээ золгожо, үни удаан хөөрэлдэнэ, дүй дүршэлөө хубаалдана.

Одоолшье конкурсын дүнгүүд гаргагдаба. Тэрэнэй ёhоор эрэшүүлэй командануудай дундаhаа Зэдын аймагай Борьёогой совхозой, эхэнэрнүүдэй командануудай дундаhаа Улаан-Үдын аймагай түлөөлэгшэд түрүү hуури эзэлбэ. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын «Заветы Ильича» совхозой эрэшүүлэй, Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой эхэнэрнүүдэй командануудудаадахи hууринуудта гараhан байна. Эдэ коллективүүдтэ нэгэдэхи шатын дипломууд, кубогууд, мүнгэн шангууд барюулагдаа.

Эрэшүүлэй дундаhаа Зэдын аймагай Борьёогой совхозой механизатор Пурбо Цыбиков хамта 99,7 балл абажа, түрүү hуури эзэлбэ. Дунда зэргээр абаад харахада, шэнэ чемпион нэгэ хониие 2 минута 55 секунда соо хайшалхадаа, шанарай талаhаа оройдолл 0,3 балл гээhэн байна. Пурбо Цыбиковтэ чемпионой ута лентэ, кубок, хүндэлэлэй диплом, мүнгэн шан барюулагдаа.

Хоёрдохи hуури эзэлhэн Валерий Чагдуров (Сэлэнгын совхоз) 92,1, удаадахи hууринда гараhан Александр Ширеторов (Борьёогой совхоз) 90,4 балл абаа. Эдэнэр шанарай талаhаа бага зэргын дутуу дундатай байгаа гээшэ. Эрэшүүлэй дунда эрхимлэhэн эдэ гурбан хайшашад, Ставрополиин хизаарай Черкесс хотодо үнгэргэгдэхэ хайшашадай бүхэроссиин конкурсдо хабаадалсахаяа ошохо болобо.

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэ Дыжит Дашибалбарова 84,5 баллтайгаар чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын түлөөлэгшэ Татьяна Цыренгармаева, Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой түлөөлэгшэ Цырендыжит Нымыктуева гэгшэд удаадахи hууринуудые эзэлhэн байна.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын түлөөлэгшэ Цырен-Гарма Балданов залуушуулай дундаhаа шалгаржа, «Эрхим залуу хайшашан» гэhэн гаршагтай улаан лентэ мүр дээгүүрнь нэмэрюулэгдээ, хүндэлэлэй диплом болон мүнгэн шан барюулагдаа. Гадна «Мүрысөөндэ хабаадаhан эгээл залуу хайшашан» гэhэн ВЛКСМ-эй обкомой лэлэй грамотаар Гарма Балданов ша hан байха юм.

«Илалта туйлаха зэлэй түлөө» гэhэн ш шүүрэй аймагай «П колхозой механизатор ридон Калининда. «Вс да» гэhэн шан, Улаан- аймагай «Заветы И совхозой hаалишан Н Бимбаевич Пурбуевта

Тобшолол болгон хэ дэ нимэ. Тус конкурс hайнаар үнгэрөө. З олон аймаг команда эльгээгээгүй. Зарим гууд бэлэдхэл муутай нүүдыс командынгаа дэлдэ табиба. Гадна ш та анхарал багаар ха даг байха юм. Тиимэhэ мэтын дутуу дунда саашадаа усадхаха хэ тус конкурс горитой үзүүлхэ бэзэ гэжэ маар.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИ
манай тусхай ко

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дын аймагай эрэшү эхэнэрнүүдэй команд конкурсдо илажа га 1976 оной чемпи (зүүн гарhаа) А. Ши ров, П. Цыбиков, В. Ча ров.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА фото

РСФСР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэх орлогшо, депутат В. И. ВОРОТНИКОВОЙ хэһэн элидхэлһээ

...амдал ба уласхоорондын аюулгүй байдалые ... талаар КПСС-эй ... Совет правительст... байһан хүсэл оролдо... совет хүнүүд, дал... үзэлтэй ба эб ... дуратай бүхы ... халуунаар һай... ...энэ гээд элидхэл... Коммунизм бай... агууехэ программа ... талаар эсэшэ су... ажал ябуулгын түг... арадай ажабайдал ... хэрэгтэ саг ... анхарал оролдол... байһанай тү... Центральна ... ЦК-гай Политбюро ... КПСС-эй ЦК-гай ... секретарь нүхэр ... Ильич Брежневтэ ... Федерацин бүхы ... талархалаа мэдүү... балсхалан хүргэ...

...ай XXV съезд ком... байгуулха замаар ... ябаһан совет об... хүгжэлтэдэ түүхэ... ехэ үйлэ хэрэг, тон ... шата болохо ... элидхэлшэ саа... Съездын тодор... һоор, арбадахи ... гол зорилго ... ...нитын үй... эрилтэ ...түгэлдэ... тэнсүүтэр хүг... ... ашаг ...шэлүүлһэнэй, науч... ...дэбжэлтые ... ажалай бү... дээшэлүүлһэнэй, ... бүхы һалба... ...уудта хүдэлмэриин ... али бүхы талаар ... ...ан үндэһөөр ... ажабайдалай ма... болон культурна ... дээшэлүүлхэ гэһэн ... партиин харал... шууд бэелүүлхэ ... болоно.

...ндо хэрэгтэй эд ... үйлэдбэрилгые шууд ... хүгжөөлгэ хадаа ... байдал һуудалые ... материальна ... социалис ажа... бодото бэелэл, ма... социальна про... амжалтатайгаар ... мүн болоно. Пар... съезд дээрэ хэгдэ... ...эй ЦК-гай тоосоо ... дотор арад зоной ... эд бараа ... дээшэлүүлгэ, ... эрилтэ хангал... наймаа һай... мүнөө үедэ шиид... ... асуудал ... оруулагдаһан

...Россин Феде... табан жэлэй ... амараар ... тушаа тогтоо хэ... табан жэлдэ ... наимональна ... доод 32 процентээр ... ургалтын та... хуби ... дээшэлүүлһэнэй ... байна ... аграрна политикые ... ашаар ... сагай уларилай ... эрхэ бай... болон совхо... бүхы продукциин ... процентээр дээшэ... олдоһон гээшэ. ... дээшэлүү... хэрэглэмжын ... түлөө... доход 20 про... байна. Хүн... хоолой промы... хэдэн зуун ... предприяти ашаглалта... Арад зоной ... хэрэглэмжын эд бараа ... хэмжээн 24 ... дээшэлээ, куль... ажаһуудалай ба ажа... эд бараа гар... үлүү процент... Үнгэрһэн ... зоной ажаһуда...

...лай эрилтэ хангалгаар 3,2 миллиард түхэригэй худалдаа хэгдээ гэхэ гү, али 1970 онойхиһоо нэгэ хахад дахин ехэ болоно. Табан жэлэй туршада гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ 30 миллиардһаа дээшэ түхэригөөр ехэ болоо гэхэ гү, али 34,6 процентээр дээшэлээ. Эд бараанай шанарынь ниилээд һайжараа, ассортиментынь олошоруулагдаа, ондоошье эд бараа хүн зондо ехээр худалдагдадаг болоо.

Гэхэтэй хамта республика дотор үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын туйлагдаад байһан хэмжээн мүнөө табигдаад байһан уг зорилгонуудта, улам ургажа байгаа эрилтэнүүдтэ хүсэд харюусажа шаданагүй. Олохон предприятинуудта үйлэдбэриин хүсэнүүд сүм дүүрэнээр ашаглагданагүй, материальна эд, хүдэлмэриин саг ехээр хаягдана. Эрхим һайн шанартай ба хэрэгтэй ассортиментээр эд бараа гаргаха тушаа анхарал оролдолго саг үргэлжэ табигданагүй. Барилгашад олонхи ушарта шэнэ предприятинуудые, мүн шэнэдхэн хубилгагдажа байһан предприятинуудые ашаглалтада үгэхэ болзорые унжагаалуулна. Бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдээр үйлэдбэринүүдые хангалга удаанаар бэелүүлэгдэнэ. Дүтэрхы үйлэдбэритэй предприятинуудай, тэрэшэлэн промышленность ба худалдаа наймаанай хүдэлмэринүүдые зохилдуулан таарулга хаа хаанагүй нягта нарниаар табигданагүй. КПСС-эй XXV съезд үйлэдбэрилэн гаргадаг эд бараан ба ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хүдэлмэриин тоодо, тэрэшэлэн тэдэнэй шанарта үндэһэн хубилалта ехэ эрилтэ табиһан байна. Партиин тогтоолдоһон даабаринуудые эгээл доодо захын гэжэ хараха зуураа, хараалагдаһан түсэбүүдые горитойгоор үлүүлэн дүүргэхэ хэмжээнүүдые абахые, тэрэнэй тулада бүхы арга боломжо ба нөөсэнүүдые оложо хэрэглэхые уялгална.

Хүн зоной эрилтые эд бараагаар хангаха талаар табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ РСФСР-эй промышленностиин элдэб һалбаринуудай хубитаяа ямараар оруулжа байһан тухай элидхэлшэ мэдээсэбэ. Жэшээнь, республика дотор пумалиин, нооһон бүдүүд, торгон ба лёноор нэхэгдэһэн бүдүүдэй үйлэдбэри ниитэ союзна хэмжээнэй дүрбэнэй гурбан хуби, оёмол хубсаһан — 56 процент, гутал — хахадынь шахуу болоно. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада Россин Федерациин хүнгэн индустриин үйлэдбэриин фондынууд 40-һөө дээшэ процентээр ургаа. 70 гаран томо предприятинууд ашаглалтада үгтөө, хэдэн зуун үйлэдбэри шэнэдхэн һайжаруулагдаһан ба техническэ зэбсэгжэлгын талаар хубилагдаһан байна.

Хүнгэн, текстильнэ ба нютаган промышленностиин предприятинуудта шанар һайжаруулха хүдэлмэри хүтэлбэрилгын комплексно гурим нэбтэрүүлэгдэнэ. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведээр һайшаан дэмжэгдэһэн, Калининскэ камвольно комбинадай коллективай «Россин эд бараануудта — эрхим һайн шанар» гэһэн уряатай социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн эдэбхи үүсхэл үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Россин Федерации дотор культурно-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараануудай дииилэнхи олонхинь хүндэ промышленностиин һалбаринуудай предприятинуудта гаргагдана. Эдэ эд хэрэгсэлнүүдэй олонхидонь шанарыень һайжаруулгада зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудай комплексүүд зохёогдоод, амжалтатайгаар хэрэглэгдэжэ байһанай ашаар наймаанда гүйсэтэй эд бараанай үйлэдбэри үргэнөөр эмхидхэхэ арга олгоо.

Гэхэтэй хамта арад зоной хэрэглэмжын хэдэ хэдэн эд бараанай үйлэдбэри эмхидхэлгэдэ горитойхон дутагдалнууд бии гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Ушар иимэһээ эдэ эд бараагаар хүн зоной хэрэглэмжэ гүйсэд хангагданагүй, тэдэнэй шанарынь олонхи ушарта мүнөө үеын эрилтэдэ харюусанагүй.

Элидхэлшэ саашань хүдөө ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха алба хүгжөөлгэтэй холбоотой асуудалнуудта тогтоо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэриин хэмжээн нэгэ хахад дахинаар ехэ болоо гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Мүнөө үеын бүтээсэ ехэтэй техникээр хангагдаһан хэдэн зуун томо предприятинууд баригданхай. Ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хүдэлмэри олошоруулагданхай, хүдөө нютагуудай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээ городой ажалшадайхида саашадань бүри дүтэ болгохо талаар шэнэ алхам хэгдээ.

Гэбэшье ажаһуудалай эрилтэ хангаха алба хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан юумэнүүд ажалшадай улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангана гүй — иланхаяа хангалгын шанарай ба олон ондоо хүдэлмэриин талаар.

Эдеэ хоолой продукцинуудые үйлэдбэрилдэг промышленностиин һалбаринуудые саашадань хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаба. Тусхайлан хэлэбэл, арбадахи табан жэлэй туршада эдеэ хоолой, мяха-һүнэй ба загаһанай промышленность хүгжөөлгэдэ гүрэн юһэдэхи табан жэлэйхиһээ 21 процент ехээр мүнгэ зөөри һомолно. Энэнэй ашаар эдеэ хоолой промышленностиин техническэ хүгжэлтын хэмжээ горитойгоор дээшэлүүлхэ ба хэрэгтэй газартаа хубааридан түбхинүүлгэ һайжаруулха арга олдохо байна.

Хүн зониие эд бараагаар хангаха хүдэлмэри һайжаруулгада худалдаа наймаан ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Олохон предприятинуудай худалдаа наймаанай организацинуудтай нягта харилсаа холбоо тогтооһоной ашаар худалдан абагшадай эрилтые гүйсэд һайнаар хангаха арга олдонхой. Мүнөө үедэ хүн зон эд бараа худалдан абалгада эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг болоно, социально-экономическа элдэб ямар нүхэсэл шалтагаануудта нүлөөлдэг болоо. Иимэ эрхэ байдалда түсэблэлгэ эмхидхэлгын ба арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые зохилдуулан таарулдуулгын асуудалнууд эгээл шухала удха шанартай болоно.

Арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ эмхидхэлгэдэ ажалшадай депутадуудай Соведүүд тон шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Хуулиар үгтэһэн үргэн түлөөлэлгэ хэрэглэн, ажалшадай депутадуудай Соведүүд өөһэдынь мэдэлдэ ородоггүйшье һаань, үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг предприятинуудай ажал ябуулгада ехэ нүлөө үзүүлнэ. Соведүүд промышленностиин элдэб һалбаринуудай объектнүүдэй барилга ба шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэриие хиналта доро абана. Үйлэдбэриин олохон участогууд дээрэ бүтээсэгүй гаргашануудта, технологическа журам эбдэхэ ябадалда хаалта хэхэ депутадуудай постнууд хүдэлмэрилдэг болоо.

Москва ба Ленинград городуудай, Татарай АССР-эй, Куйбышевска, Московско, Ростовско, Саратовска, Ярославска ба Россин Федерациин бусад областьнуудай Соведүүд арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараанай үйлэдбэри хүгжөөхэ ба шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ бага бэшэ дүй дүршэлтэй болонхой. Гэбэшье нютаган бүхы Соведүүдэй органууд арга нөөсэеэ сүм хэрэглэхэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараа нэмэжэ үйлэдбэрилхэ, тэрэнэй шанарыень һайжаруулха арга боломжонуудые олохо талаар эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлнэгүй.

Арбадахи табан жэлдэ эд бараа үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ ба шанарыень һайжаруулха талаар КПСС-эй XXV съездын табиһан харюусалга ехэтэй зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула совет, ажахын ба түсэблэлгын органууд эмхидхэлээ хүдэлмэри улам эдэбхитэйгээр [illegible] болоно гээд элидхэлшэ онсо тэмдэглэбэ.

Промышленностиин һалбаринуудые хүгжөөлгөөр түсэблэлгэ һайжаруулхын, арадай хэрэглэмжэдэ эд бараа гаргадаг министерствэнүүд болон предприятинуудай хүдэлмэринүүдые зохилдуулан таарулдуулхын түлөө нэн түрүүн республикын Госпланай, министерство болон зургаануудай үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэ зуураа хүн зондо хэрэгтэй эд бараа үйлэдбэрилгын ашаг туһада [illegible] харюусахын, наймаанда гүйсэгүй эд хэрэгсэлнүүдэй үйлэдбэри болюулхын тула түсэблэлгын, үнэ сэн тогтоолгын, урмашуулгын гуримуудые шиидхэн хубилгаха шухала. Арадай ажахын түсэбүүдые зохёохдоо РСФСР-эй газар дээрэ арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые таатай зохидоор хубаарилга хараалха хэрэгтэй.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, Россин Федерациин ажалшад үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үндэһэ һуури дээрэ арбадахи табан жэлэй эхинһээ тобойн харагдама амжалтануудые туйлаад байна. Республикын промышленность продукци худалдаанда үгэхэ ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар түрүүшын хахад жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргээ гэжэ элидхэлшэ мэдээсэбэ. Арадай үргэн хэрэглэлэй 570 миллион түхэригэй эд бараан түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө. Туйлаһан амжалтануудаа алданагүй, 1976 оной түсэб болон социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго мүнөө табигдана гээшэ.

Элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ В. И. Воротников Россин Федерациин бүхы ажалшадай үмэнэһөө КПСС-эй XXV съезд дээрэ хараалагдаһан экономическа ба социальна байгуулалтын асари ехэ программые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын тула хамаг хүсэ шадалаа, зохёон байгуулхы арга шадабаряа сүм гаргахабди гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, Совет правительствые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые найдуулаа.

★ ★

...Московско ...секретарь, депутат ...рисов, Московско ажалшадай депу... Соведэй гүйсэдхэ... комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, депутат ... Прохоров, Ленинградай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэ... комитедэй түрүүлэгшэ ... Н. Зайков, ...АССР-эй Верховно ... Президиумэй түрүүлэгшэ, депутат Б. С. ..., Костромагай В. И. ... нэрэмжэтэ ...һан ... комбинадай ... депутат В. Н. Плет..., ...ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй ... депутат В. Н. ..., РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин министр, ... Е. Ф. Кондратьев, Свердловско об...дохи секретарь, ... А. Коровин ... тушаа үгэ хэлэ...

...Центральна Ко... КПСС-эй ...гай генсекретарь нүхэр ... Брежнев ... Политбюро... бараа ... Совет... хүнүүд халуунаар һайшаана гэжэ депутадууд үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Россин Федерациин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэжэ эхилхэдээ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ гэжэ депутадууд хэлэбэ. Эд бүд, нэхэмэл ба оёмол эдлэл хэрэгсэлнүүд, гутал болон бусад продукци үйлэдбэрилгые ниилээд ехэдхэхэ байна. Гэбэшье бүхы предприятинуудта энэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ гэхын аргагүй. Зарим заводуудта, фабрикануудта үйлэдбэриин хүсэн саг соогоо ашаглалтада оруулагданагүй, фондын ашаг [illegible] хүдэлмэриин саг [illegible] талаар гаргашалагдана.

Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар ехэ арга боломжонууд байдаг [illegible] Республикын хизаарнуудай, областьнуудай, предприятинуудай министерствэнүүдэй гаргаһан эдэбхи [illegible] хэлэгшэд тэмдэглэ... Нютаган Соведүүд, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ арга боломжонуудаа саг үргэлжэ элирүүлэн нээжэ, хүн зоной эрилтэнүүдые хангалгада хабаатай бүхы юумэндэ хандасалаа хубилгахын, үйлэдбэрилэн гаргагдаһан эд бараанай шанарыень һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргаха ёһотой.

Эд бараа дары түргөөр, шадамар һайнаар худалдаха гээшэ шухала удха шанартай байна гээд сесси дээрэ тэмдэглэгдээ. Ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэл үргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ үгэ хэлэгшэд анхаралаа хандуулһан байна.

Магнитогорскын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай ахалагша оператор депутат А. А. Сотников, Саратовско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат Н. С. Александров, КПСС-эй Хабаровска крайкомой хоёрдохи секретарь, депутат Л. К. Обушенков, Владимирска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ депутат Т. С. Сушков, РСФСР-эй худалдаа наймаанай министр депутат В. П. Шиманский, КПСС-эй Омско обкомой хоёрдохи секретарь, депутат В. Н. Демченко, Татарай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, депутат А. М. Котов, Курскын гутал оёдог үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэн, депутат Ж. Г. Захарова гэгшэд үдэшын заседани дээрэ элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

Республикын хүнгэн, бүд нэхэлгын, эдеэ хоолой ба индустриин бусад һалбаринуудай коллективүүдэй ехэ түсэбүүд, үндэр социалис уялганууд совет ба ажахын зургаануудай эмхидхэлэй хүдэлмэрие һайжаруулха эрилтэ табина гээд депутадууд тэмдэглээ. Хүдэлжэ байдаг хүсэнүүдые, материальна ба мүнгэн һангай нөөсэнүүдые улам хүдэлөөр хэрэглэхэ тодорхой дурадхалнуудые үгэ хэлэгшэд оруулһан байна. Үргэн ниитэ арад зоной эрилтэдэ харюусама продукци үйлэдбэрилхэ талаар КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ байһан тухай найдуулаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси ниилэн 9-дэ хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлэ...

(ТАСС)

БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМАЙ БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Арбадахи табан жэлэй эршэтэ барилга—Байгал-Амарай түмэр зам дээрэ ажалай эршэ үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ. Амарай областиин Солони станци барилга дээрэ хүсэтэ машинанууд хүдэлжэ, газар малтаха ажал түлэг дундаа ябуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Солони станциин барилга дээрэ.

А. КУПРИЯНОВАЙ фото.

НЭГЭ РАССКАЗ ТУХАЙ ҺАНАМЖА

«Мүнөөнэй дайн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, мотоорой дайн. Энэ зүб, зүгөөр нигэжэ нэмэхэ хэрэгтэй, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба зоболон гашуудалнуудые тэсэхэ, хүсэнэй.

Энэ дайнда гансахан мухар талаан, дайшалхы хүтэлбэрилэгшын бэлиг илалта асаржа шадахагүй: хүсэн түгэс зэбсэгтэй, арад зонойнь хүсэл зориг мохошогүй, гурим заншалай хүсэ ехэтэй талань лэ илажа шадаха»

«Хүн сагаан хурьгамни» гэжэ рассказ уншахада А. Толстойн хэлэһэн эдэ үгэнүүд һанаанда тодоор ороодхино. Энэ рассказ соогоо Г. Дашабылов дайнай хүндэ жэлнүүдые, тэрэ үеын зоной дээрэ бэшэ аал илалтада тон хэрэгтэй ажабайдал ажал хүдэлмэри тобойтор харуулаа.

Галданай һаадаһан малдан, бодоһон бодол, [illegible] һааритаһан [illegible] малгай болоод [illegible] раха ганса хонин [illegible] үмдэһэ дулаан шагабша [illegible] хай хөөрэлдөөн [illegible] түхэл шэнжые [illegible] риулнэ. Хурьгые [illegible] барилга [illegible] дуратай болгожо [illegible] Галданай колхоздо хурьгала [illegible] болгоо, хөөрэлдөө [illegible] оролго, [illegible] Галданай хурьгала бодхоохо [illegible] эрхэлүүлгэ. Сандагай хурьган бараг болохо, [illegible] гэжэ найдуулга, уйдаар гашуудалда орохоб, хурьган тугалаар [illegible] хэ гэжэ мэдээгүй Галданай һанаа амар наадахаяа ошолго хүү һүүлдэ болохо [illegible] хэрэгтэ [illegible] Георгий Дашабылов «Заман худал» гэжэ ном соо ороһон рассказ гүнзэгы удхатай рассказ бэшээ гэжэ уридшалан тэмдэглээд, рассказай уран һайханай халбарии һайн байһанай гэршэ болгожо, нэгэ хэһэг доро буулгая.

«Саһа арилгаха [illegible] намда угы. Ехэдээ [illegible] дээрэм унаһан мал [illegible] хүү татажа, [illegible] татаһанай һүүлээр эб [illegible] асуубаб:

— Хонимнай хурьгалаа гү?

Нагаса баабайм абаһаар [illegible]

— Юун гэжэ пулшэгэнэ [illegible]

— Хонимнай хурьгалаа гү гэжэ бэшэ [illegible]

— Ай, баарһамни, хурьгалха [illegible]

— Үгы болоходо хурьгалха [illegible] бэшэ [illegible]

— Хүбүүмни, үбэлэй ута [illegible]

Аша хүбүүн нагаса [illegible] хоёрой энэ хөөрэлдөөн [illegible] хөөрэлдөөндэ [illegible] арга [illegible] байна. Хүүн зүрхэ [illegible] дайража рассказ эды [illegible] үнэн зүбөөр бэшэгдэнэ.

[illegible] Агууехэ дайнда совет арадай ганса бүү [illegible] тэн байнандаа [illegible] мохошогүй хүсэл [illegible] тэн байһандаа илалта [illegible] Тэд агууехэ дайнай илалтые [illegible] гэ шардагар буряад хүбүүнэй фронтдо гэжэ хурьга уялгатай холбохо үндэһэн хэр бии гээшэб?

1944 оной [illegible] самолёдой мүнгэ суглуулгын [illegible] Галдан хүбүүн хурьгаяа колхоздо бэшүүлээд [illegible] жасада оруулна.

Галданай хурьгаяа фронтдо үгэлгэ хүбүүнэй дотоодын шэнжэ шанарые [illegible] али нравственна [illegible] сум элирүүлжэ үгэнэ.

Галдан хүн сагаан хурьга [illegible] тэмдэглэнэ. [illegible] манай эдир герой хурьгаа фронтдо [illegible] хараһан бэшэ, харин хайрлаа. Галдан олон хурьгатай һаа ехэ сэдьхэлэй зобонгүй, [illegible] үгэхэ һэн. [illegible] Юундэ [illegible] Хурьгаяа [illegible] байхада [illegible] Хурьгые сайгаар [illegible] ажалые Галдан ажынь болхожо ажалда [illegible] ха юумэ ехэ дуратайгаар [illegible] ерэнэ. [illegible] хурьгантаа Галданай [illegible] ладаг болоһондо ямар [illegible] тарахаб. Тиигэжэ [illegible] Галданай хурьган [illegible] түрсэтэй «Х[illegible] үгэхэ [illegible] хүбүүн [illegible] ханагүй. Хоёр-гурба [illegible] Хурьгаяа үгэхэ [illegible] Галдан ажыдаа хэлэжэрхинэ: «Түлэндаа, үнэндөө [illegible] Минии хурьганай [illegible] бү хуяр! [illegible] досоо [illegible] Галданай доторой [illegible] хонгор һайхан [illegible] хүлгөөн [illegible] шье амар заяа үзүүлэ[illegible]

Галдан ажынгээ [illegible] түйгөөр, һайн дурлараа [illegible] сагаан хурьгаа [illegible] ингэжэ үгэнэ. Галданай һайхан сэдьхэлые, [illegible] хүсые [illegible] гэз һаа тиимэ шэгнүүр олдохогүй байна. Эдир хүбүүнэй патриотизм сэнгүй! Манай геройн зүрхэн совет арадай зүрхэнтэй нэгэн доро жэгдэ сохилно.

«Хүн сагаан хурьгамни...» гэһэн рассказ уншахадаа, иимэ тобшололдо яаха аргагүй ерэнэбди. Нэгэ буряад хүбүүхэнэй фронтдо гэжэ хурьгаяа үгэлгэ агууехэ дайнай илалтада сэхэ хамаатай болоно. Галдан рассказай ёһотой герой һэн туладаа «нэгэ» бэшэ, «олон» буряад хүбүүн болоно. Тодорхойлходо, Галдан дайнай үеын буряад үхибүүдэй суглуулагдамал образ болоно. Энэмнай олон хүбүүдэй түлөөлэгшэ.

Фашис Германиин манда добтолон ороһонһоо хойшо 35 жэл гүйсэбэ. Мүнөө Чилидэхи фашизм, Израилиин сионизм болон уласхоорондын империализмын хорото аашануудые мартажа болохогүй. Эб найрамдалай түлөө тэмсээгүйдэ, дайсан хара хэрэг үйдхэхэ түсэбһөө өөрөө арсахаяа байнагүй. Стокгольмско шэнэ урла доро гараа табилга республика доторнай түлэг дундаа ябажа байна. Эдэнэй дунда бүдүүн, ехэ болоһон Галданай гараа табиһанда ямар һэжэг гараха һэм. Ушар юуб гэхэдэ, танай, уншагша, табиһан гар — Галданай гараа табилга болоно ха юм. Манай арадай арюун хүсэл коммунис партиин үнэн зүб политикаһаа эшэ үндэһэтэй. Совет арад уласхоорондын эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ жагсана. Эдэнэй дунда золтой буряадай шаран харагдана.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ХИЛЫН САANAҺАА

НИКОЗИ

Э. Папаиоаннугай хэлэһэн үгэ

ТАСС

НАТО-гай ба «юрэнхы дэлгүүрэй» хүтэлбэрилэгшэдэй һанаашаар бэшэ, харин ООН-ой баталан абаһан тогтоолнуудан үндэһөөр Кипрэй асуудал шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэн партиин (АКЭЛ) Генеральна секретарь Э. Папаиоанну мэдүүлбэ.

Э. Папаиоанну Лимасолдо болоһон олоной хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, патриотическа ба демократическа хүсэнүүдэй үргэн фронт байгуулгада тойбо татадаг орон доторой хархис хүсэнүүдые эрид буруушааба.

Патриотическа ба демократическа холбоон империализмда эсэргүүсэн тэмсэнэ гэжэ АКЭЛ-эй генеральна секретарь тэмдэглээ.

ВАРШАВА

КОНФЕРЕНЦИИН ХҮДЭЛМЭРЕЭР СЭДЬХЭЛЭЭ ХАНАНХАЙ

ТАСС

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай июниин 29—30-да Берлиндэ болоһон конференциин амжалтатай хүдэлмэреэр сэдьхэлээ хананхай байһанаа ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро мэдүүлбэ. Аха дүү марксистско-ленинскэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга, тэрээн дээрэ абтаһан документ Европо түбидэ аюулгүй байдал, харилсаа холбоо, эб найрамдал хангахын, социальна дэбжэлтэ туйлахын түлөө саашанхи тэмсэлдэ айхабтар ехэ удха шанартай байна гэжэ Берлинэй конференциин хүдэлмэридэ хабаадаһан ПОРП-ын делегациин тоосоотоор ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой абаһан шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Берлиндэ болоһон уулзалга пролетарска интернационализмын гол ёһонуудаар аха дүү партинуудай үзэл сурталай нэгэдэлые бэхижүүлхэ, Европын түрүү үзэлтэй ба демократическа бүхы хүсэнүүдтэй коммунистнуудай харилсаа холбооной үндэһэ һуурие үргэдхэхэ байна гээд ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой шиидхэбэри дотор тэмдэглэгдэнэ.

КОНАКРИ

ПРЕЗИДЕНТЫН УРЯА

ТАСС

Революционно засаг [illegible] хиргаанай нютаган [illegible] [illegible] ажалшадые шадаал [illegible] үргэнөөр элсүүлэн хабаадуулха тухай Гвинейн демократическа партиин (ДПГ) политикые бодото дээрэнь [illegible] хитэйгээр бэелүүлхэ уялгатай гээд ДПГ-эй генеральна секретарь, Гвинейн Республикын президент Ахмед Секу Туре Конакриин ба [illegible] областиин хүтэлбэрилэгшэ кадрнуудай [illegible] һэн конференци [illegible] мэдүүл[illegible]

Манай [illegible] [illegible] дүүргэхэ [illegible] гэжэ президент тэмдэглээ. Революционно засаг [illegible] нютаган [illegible] ажалша бархиир [illegible] хын, ажалай бүтээсэ саг [illegible] дээшэлүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаха ёһотой.

Империализм, колониализм, шэнэ түхэлэй колониализм хадаа манай гол дайсад болоно гэжэ Секу Туре үргэлжэлүүлбэ. Эдэнэр Африка түбидэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, Гвинейдэ дарлалта мүлжэлгэеэ һэргээхые али болохоор оролдоно.

[illegible] Гвинейн [illegible] арюудхан [illegible] президент уря[illegible]

ЛУАНДА

ҮНДЭҺЭН ХУБИЛАЛТЫН ЗАМААР

ТАСС

«Бидэ илахабди, тэмсэл үргэлжэлһөөр» — гэһэн уряа лозунг хадаа Анголын Арадай Республикада эрээл алдаршаад байнхай. Анголын арадта эсэргүүсэн империалис хүсэнүүдэй хэһэн харата ябуулгануудһаа һэн даран һалаһан экономикын һэргээлгэдэ, шэнэ обществын байгуулгын амгалан ажал хэрэгтэ үргэн ниитэ арад зониие хабаадуулхын тула ороной правительство, МПЛА ехэ хубитаяа оруулна.

Луандын районуудай арадай комитедүүдтэ һаяхан үнгэргэгдэһэн һунгалта тэрэнэй НРА-гай правительствын бэелүүлдэг шухала удха шанартай политическа хэмжээ абтаба болоно. Революциин илалта түлөө дабшалтада хархис хүсэнүүд тойбо татахые [illegible] Энэ юушье тушалха аргагүй [illegible] ябуулгануудта арад зон шанга харюу сохилто үгэнэ. Арадай [illegible] дэшэлдые засагай нютаган зургаануудта һунгалтын [illegible] үргэн ниитэ арад зоной дунда МПЛА-гай [illegible] дэмжэлгые элирүүлэн гэршэлнэ.

Урдандаа Американ, Урда Африкын, Португалиин ба бусад компаниинуудай эзэрхэжэ байһан Анголын экономико [illegible] хубилнаа. Ажалшадай зүгһөө бүрин дэмжэгдэдэг правительство ажалшан арадай ашаг туһа сахиһан гол ёһонуудые бэелүүлжэ байна. Тиигэжэ улам олон промышленна предприятинууд арадай баялиг болоно. Һаяхан эмхидхэгдэн байгуулагдаһан «Сонангол» гэжэ компани транспортын хүдэлмэрие [illegible] байна.

Хүдөө нютагта [illegible] хубилалтанууд болоно. [illegible] ажахын 40 шахуу [illegible] [illegible]

Ажалшадай һуурин [illegible] тодорхой [illegible]

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Араб оронуудай [illegible] оронуудай Ливандахи байдал [illegible] [illegible] хархис христиан [illegible] партинуудай [illegible] булэглэлнүүд национал патриоттой [illegible] эсэргүүсэлтын Палестинын [illegible] ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһээр. Үнгэрһэн [illegible] бүхы орон дотор 215 хүн алуулаа, 310 хүн шархатаа. Ливанай нийслэл хото электричэ [illegible] ба уһагүй байһаар [illegible] хоолой [illegible] дана.

Бейрутдэ [illegible] байдаг Палестинын [illegible] шадай Телль-Заатар [illegible] лагериие хамгаалагшад арбан долоодохи үдэрөө [illegible] хархис хүсэнүүдтэ хатуу шанга сохилто үгэжэ байһаар [illegible] хархис хүсэнүүд 50 шахуу дахин [illegible] шье һаань, [illegible] байна.

Сирийн [illegible] ябуулгын [illegible] политическа аргаар [illegible] ха хэрэгтэ [illegible] һаа тойбо татахые [illegible] хархис хүсэнүүд [illegible] 6-да [illegible] шэнэ фронт нээһэн байна. [illegible] партинуудай [illegible] байһан [illegible] Амин [illegible] Хархис христиан [illegible] сохилто [illegible] байна.

Изралиин [illegible] хархис хүсэнүүдэй отрядуудта [illegible] хэрэгсэлнүүдые [illegible] ашаар [illegible] харата ябуулгануудаа улам эдэбхи[illegible]

Бүүдалдаа [illegible] хэ мороо зогсоохо [illegible] политическа аргаар [illegible] тамда гараха зорилготой [illegible] Ливанай премьер-министр А. Джеллуд. Араб оронуудай лигын Генеральна секретарь М. Рияд түрүүтэй [illegible] хэй комисси [illegible] ехэ оролдолго гаргажа [illegible] Ливанда бүүдалдаа [illegible] [illegible] Араб оронуудай хоорондын [illegible] [illegible] Палестиные сулөөлхэ [illegible] гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафат мэдүүлбэ.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТ[illegible]

„Челюскин" пароходой Хойт[illegible] Мульһэтэ далайгаар тамаралга тухай.

Уран зураашын дэбтэрһээ.

Монгол поэдүүдэй шүлэгүүдһээ

Будамшуу.

ДҮШЭН ХОЁР ЖЭЛЭЙ СААНА...

Манай газетэдэ эдэбхитэйгээр бэшэдэг, Новосибирск хотодо ажаһуудаг, тэндэхи пароходстводо хүдэлдэг Леопольд Зелинский хадаа далай болон мүрэнүүдэй судна, теплоход, пароходуудай нэрэнүүдэй түүхые сүлөөтэй сагтаа шэнжэлдэг, тэрээн тухай ехэ материал суглуулдаг юм

«Челюскин» пароходой Хойто Мүльһэтэ далайгаар тамарһан. аюулда ороһон тухай материалые уншагшадай анхаралда табинабди.

АРХАНГЕЛЬСК хотоһоо Владивосток хото хүрэтэр пароходоор ошохо гээшэ тиихэ үедэ ехэл хүшэр байгаа. Мүнөөнэй атомна ледоколнууд тиихэдэ үгы һэмнай.

1932 оной зун «Александр Сибиряков» гэһэн пароход Архангельск хотоһоо гараад, Хойто Мүльһэтэ далайе гаталжа, Владивосток хүрэһэн юм.

Харин 1933 оной августын 10-най үдэр «Челюскин» пароход Мурманскһаа гаража, хойто уһан замаар Владивосток тээшэ зөрёо һэн. Мэдээжэ поляриик, капитан Владимир Иванович Воронин энэ пароходые жолоодоо бэлэй.

Хойто Мүльһэтэ далайн уһан замаар ашаа шэрэжэ болохо гэжэ тодорхойлон харуулха шухала байгаа. Юуб гэхэдэ, буржуазна газетэнүүд энэ уһан замаар яашье ябажа болохогүй, одоол үльгэрэй юумэн гээшэ гэжэ тэрэ үедэ бэшэдэг һэн.

Эрдэмтэн Отто Юльевич Шмидт түрүүтэй научна экспедици, Врангель олтирог дээрэхи полярна станциин халаан, бүлэг барилгашад — зуу гаран хүн «Челюскин» дээрэ ябалсаба.

Карска, Лаптевых, Зүүн Сибириин далайнуудые «Челюскин» урагшатайгаар гаталжа, Берингын хоолойдо дүтэлжэ ябаба. Теэд гэнтэ аймшагтай ехэ аюул болошобо. Берингын хоолойдо суглараһан мүльһэн «Челюскинии» хашан түрижэ, Чукотско далайда гаргажархиба. Тиигэжэ энэ пароход адар ехэ мүльһэдэн дунда орошобо.

1934 он. Февралиин 13-най үдэр гашуудалтай мэдээсэл бүхы дэлхэй дээгүүр тараба: «Челюскин» мүльһэндэ хабшагдашаба. Экспедициин начальник О. Ю. Шмидт Москвада иигэжэ мэдээсэбэ: «Февралиин 13-най 15 час 30 минутада Хойто хушуунһаа (мүнөө Шмидтын хушуун) 155 миль, Уэльсһээ 144 миль газарта «Челюскин» мүльһэндэ хабшагдаад шэнгэбэ».

Мүльһэнэй плендэ ороһон һүүлшын һунн һүрөөтэй һэн. Үдэрэй 13 час 30 минутада сэбдэг хүйтэн мүльһэн нижаганан хабшажа, пароходой зүүн хажуу сүмэрөө.

Пароходой шэнгэтэр хоёр час саг үнгэрөө. Энээхэн туршада судна дээрэхи хүнүүд мэгдэн һэгдэнгүй, эдеэ хоол, майхан, унталгын мэшээгүүдые. самолет, радио, болон бусад түхеэрэлгэнүүдые мүльһэн дээрэ буулгажа үрдибэ. Тиигэжэ 104 хүн, тэрэнэй тоодо 10 эхэнэр, хоёр үхибүүд сэбдэг хүйтэн мүльһэн дээрэ үлэшэбэ.

Радиограммын абтаһанай һүүлээр партиин Центральна Комитет. Совет правительство хадаа «Челюскин» пароходойхидые абарха талаар тусхай комисси эмхидхэбэ. Совнаркомой Түрүүлэгшын орлогшо В. В. Куйбышев комиссиие толгойлбо.

...Мүльһэн дээрэ үлэһэн хүнүүд эрэлхэг зоригтойгоор шэрүүн хүйтэнтэй тэмсэжэ эхилээ һэн. Майхан хото дээрэ улаан туг намилзаа. Иимэ хүшэр байдалда оробошье, «Челюскин» пароходойхид научна шэнжэлгэнүүдээ үргэлжэлүүлжэл байба. «Бидэнэр сухарихагүйбди» гэһэн ханын газетэ тэндэ гаргагдадаг һэн.

Эгээл энэ үедэ буржуазна газетэнүүд Челюскинтэн һалаха. Тэдэниие абархын аргагүй гэжэ байжа үрдилдэн һүхирэлдэжэ эхилээ бэлэй. Даниин «Политикен» газетэ иигэжэ бэшээ һэн: «Самоледуудаар түргэн абархын аргагүй...». «Хэзэшье, хэзээдэшье диилдэхэгүй дайсантаяа Отто Шмидт мүльһэн дээрэ уулзаа. Тэрэ баатар шэнгеэр наһа бараба, Хойто Мүльһэтэ океаниие дайлан абагшадай нэрэнүүд соо тэрэнэй нэрэ мүнхэрхэ».

«Политикен» газетэ иимэ некролог үгэхэдөө, дэмы яараһан байгаа. Тиихэдэ фашис газетэнүүд «Совет полярнигууд һалаа, хүлдэжэ үхөө» гэжэ байгаад һүхирэлдөө һэн.

Арктикые дайлан абаһан тухай түүхэ намтар бидэндэ һайн мэдээжэ Ямар олон хүн тэндэ хосороо гээшэб! Англиин Франклинай экспедици һураггүйгөөр үгы болоо. У. Нобиле гэгшые абарха гэжэ ябаһаар Норвегиин суута шэнжэлэгшэ Р. Амундсен тэндэ наһа бараа. Америкын генерал Грилиин экспедициһээ ойролоол долоон хүн амиды үлөө. Америкын экспедициин хүтэлбэрилэгшэ Де-Лонг суута «Жанетта» пароходоо уһанда шэнгээгээд, хуурай газар тээшэ ябагалаад. Ленэ мүрэнэй адагта хүлдэжэ үхөө. Иимэ гашуудалтай ушарнуудые тоолохо болоо һаа, нилээд олон.

Эгээл энэ үедэ партиин Центральна Комитет, Совет правительство «Челюскинэй» хүнүүдые абархын түлөө оронойнгоо эрхим летчигуудые эльгээһэн юм. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, М. В. Водопьянов, И. В Доронин, С. А. Леваневский, А. В. Ляпидевский, В. С. Молоков, М. Т. Слепнев гэгшэд болоно. Мүнөө авиациин генерал-полковник Николай Петрович Каманин авиаотрядые тиихэдэ хүтэлбэрилөө.

1934 оной мартын 5-да Шмидтын лагерьта эгээл түрүүн Анатолий Васильевич Ляпидевский ниидэжэ ерээ. «АНТ-4» түхэлэй самоледоор шэрүүн уларилтай энэ дайдые һэтэлэн, мүльһэн дээрэ буужа, тэндэһээ бүхы эхэнэр болон үхибүүдые асарһан байна.

Тиигэжэ баатар совет летчигууд мартын 5-һаа апрелиин 13 болотор бүхы челюскинецүүдые самоледоор зөөжэ абараа бшуу.

Летчигууд Н. П. Каманин, В. С. Молоков гэгшэд самолет соо хүнүүдые дүүрэтэр һуулгаад, парашодай хайрсагуудта заримыень оруулжа. агаарайнгаа онгосодо хүлидэг байгаа.

Экспедициин начальник О. Ю. Шмидт самоледто һуужа үгөөгүй. «Бүхы зоной ябаһан хойно һүүлшын хүн болоно һууһаб» гэжэ урдаа оруулаагүй. Энээн тухай Ушаков Москва мэдээсээ һэн. В. В. Куйбышевай захиралтаар летчик М. Т. Слепнев тэрэниие Аляска абаашаа.

Чукоткын хүн зон челюскинецүүдые абаралгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хэдэн зуун оро шарганvудые түхеэржэ, мүльһэн дээрэ үлэһэн хүнүүдтэ ошохо самоледуудта эдеэ хоол, хубсаһа хунар, бензин асардаг байгаа.

Ушаков Шмидт хоёр Америкын Ном хотодо абаашагдаа һэн. О. Ю. Шмидт ехэ үбшэн байжа, тэндэхи госпитальдо оруулагдаа.

1934 оной майн 16-да Америкын ниислэл хотодо, СССР-эй посольстводо ехэ уулзалга боложо. 500 гаран хүн тэрээндэ хабаадаба. 91-тэй болоһон генерал А. Грили тэндэ байлсажа. О. Шмидтын экспедициин баатар хүнүүдэй шэн зоригые гайхаа һэн гэдэг. А. Грилиин экспедициин Арктикын мүльһэн дээрэ юһэ һара байгаа. Тэдэниие бэдэрһэн гурбадахи экспедици хүлдэжэ, үлдэжэ зобоһон хүнүүдые олоо. А. Грили шүүд үхүүтэй байгаа гэдэг. Эдеэ хоолоо · хулуужа эдиһэн нэгэ матросоо генерал буудажа алаха баатай болоо.

Арктикада гараһан олон экспедициин түүхэнүүд бидэнэртэ мэдээжэ. 1923 ондо Аляскын эрьедэ Даниин судна шэнгэһэн юм. Тэрэниие абархын түлөө хэншье оролдоогүй. Гансал Шамкинг гэжэ нэрэтэй матрос амиды үлэһэн байна. «Челюскин» пароходой хүнүүдые абарһан тухай уншаад, тэрэ иигэжэ бэшээ һэн: «Иимэ баатарнуудтай байһан гүрэндэ атаархамаар, иимэ Эхэ оронтой байһан баатарнуудта мүн лэ атаархамаар».

«Челюскин» пароходойхидые абарһан ушар хадаа совет хүнүүдэй баатар зоригые. парти, правительствымнай халуун анхаралые эли тодоор бүхы дэлхэйдэ харуулаа һэн. Баатар летчигууд М. Водопьянов. Н. Доронин, Н. Каманин, А. Ляпидевский, С Леваневский, В. Молоков, М. Слепнев гэгшэдтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

Тиигэжэ дүшэн хоёр жэлэй саана совет хүнүүд агуу баатаршалга гаргаа. Энэнь хэзээдэшье мартагдахагүй.

Л. ЗЕЛИНСКИЙ.

УРАН БИИРЭМНАЙ УРМАШАА

БУРЯАДАЙ АССР-эй Уран зураашадай холбооной даабаряар бүлэг уран зураашад БАМ ошожо ерээ. Т. А. Рудь бидэнэй хүтэлбэрилэгшөөр ябаба

Һаяхан СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүн болоһон В. Архипов бидэнтэй ябалсаа. Нёдондо тэрэ уран зурааша БАМ-аар ябажа, олон зураг зураһан юм. Республиканска болон зональна выставкэнүүдтэ табигдаһан тэрэнэй бүтээлнүүд һайн сэгнэлтэ абаа бэлэй. Мүн баһа «Советская Россия» гэжэ выставкын БАМ-да зорюулагдаһан зал соо зурагуудынь табигдаа.

Эрхито Аюшеев Илья Алтаев, һаяхан СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүн болоһон. Иннокентий Стариков БАМ-ай түрүү хүнүүдые магтан дуулаһан зурагуудые хээ.

Аяншалгамнай яһала амжалтатай байгаа. Бидэнэй зорилго хадаа хүнүүдые зураха гэһэн юм. Зүгөөр хүнүүд булта сүлөөгүй, тэдэниие нэгэ газартань «бариха» гээшэ бэрхэтэй. Гэбэшье ажал дээрэнь тэдэниие харуулха гэжэ оролдоо аабзабди даа

Баргажанай адагһаа Уоян хүрэтэр ашаа зөөхэдөө сагай уларилай барагтан байхалаар, харгыдаа хүнүүд гарашаха юм

Бамовцуудай байдал һуудал харуулһан, байгаали зураглаһан зурагууд олоор хэгдээ. Техникэ зурагууд дээрэмнай һуурйяа олоо ааб даа.

Юрэдөө, Баргажанай адагһаа ёһотой БАМ-ай амисхал эхилдэг байна. Тэндэ БАМ-ай барилгада хэрэгтэй хамаг ашаан бууна. Тэндэһээ Хурамхаан, Уланхаан, Үмхэй болон 110-дахи километр— — эдэ «точконуудые» дамжан, бүхы ашаан БАМ хүргэгдэнэ.

Бидэ Уоян хүрэжэ шадаагүйбди. Юуб гэхэдэ, саг зуураар харгы хаалтатай байгаа. БАМ гээшэ эрэлхэг зоригтоной барижа байһан харгы гэжэ бидэ ойлгообди. Тэндэ юрэнхы дээрээ залуу наһанай хүнүүд хүдэлнэ. Наһажаалшагшье хүнүүд бии ааб даа

Үргэн ехэ Эхэ оронаймнай нютаг бүхэнһөө сугларһан хүнүүдтэй уулзагдаа. Байгал шадарай үзэсхэлэн гоё байгаали холоһоо ерэгшэдтэ һайшаагдана.

БАМ-ай барилгада бэрхэшээлнүүдшье ушардаг. Зүгөөр эрэлхэг зоригто барилгашад гэдэргээ сухарихагүй.

БАМ-да ошожо. үзэһэн хараһан юумэмнай угаа ехэ. Уран биирэмнай урмашаа гэхэдэ болохо. Үшөө дахин тиишэ ошохо дуран хүрэнэ. Нэгэтэ бэшэ ошогдохо бэзэ гэжэ бидэ ехэтэ найданабди. Тиихэдээ хэжэ үрдеэгүй зурагуудаа зурахабди. БАМ тухай магтаал дуугаа татахабди. Мүнөө уншагшадта хэдэн зурагхануудаа дурадханаб.

А. БРИТОВА,
СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:
1. **Удын хоол бэлдэгдэнэ.**
2. **Баргажанай адагта.** 3. **Баргажан мүрэнэй хүүргэ.**

Монголой Арадай революциин
55 жэлэй ойе угтуулан

МОНГОЛ ПОЭДҮҮДЭЙ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

С. ДАШДООРОВ.

Хонишон басаганай дуун

Даамай номин талыемни
Далай гэжэ эндүүрээ гү,
Унаган нютагайм дээгүүр,
Ута холын хун шубуун эрьелдэхэ юм.
Ганга мүрэнэй шубуухай
Гангар гунгар гэжэ юундэшье
эрьелдэнэб даа.
Дууран бэлшэһэн һүрэгымни
Нуур гэжэ эндүүрээ гү.
Харюулжа ябаа хонид дээгүүрни
Хари холын хун шубуун эрьелдэхэ юм.
Шубуухай, хун шубуухай
Шууян, ганганан юундэшье эрьелдэнэб даа.
Өөртөөл дууладаг дуумни
Үрөөлын зүрхэ уяраагаа гү,
Аялга дуунайм сууряагаар
Аянай хун шубуун һаатан эрьелдэхэ юм.
Газар холын шубуухай
Ганган гунин юундэшье эрьелдэнэб даа.

Д. НЯМАА.

Һүниин талада адуун инсагаана

Эртын домог шэнги буурал тала
Эрьен тойрон шэмээ алдана.
Аласай замда тулижа эсэһэн
Аянай хүн таладаа ховоно.
Гүн харанхыда тэнгэриин зүйдэл
Гүүн зэлэ шэнги һунан сайрана.
Амгалан талын ая хүндэжэ,
Алдуурһан унагавдал одон харбана.
Эртын домог шэнги буурал тала
Эрьен тойрон шэмээ алдана.
Ододой дунда эжэлээ үзэһэндэл
Һүниин талада адуун инсагаана.

Б. ЯВУУХУЛАН.

Туулын урасхал һүниндөө һайхан

Туулын урасхал һүниндөө һайхан һэн.
Торгон долгёо хаялан миралзадаг һэн.
Хоёр ангир ходол тамардаг һэн.
Холын абяа абангаа дуугардаг һэн.
Урасхандань умбаһан һарые хараад.
Уһандань тамарһан ододые тоолон,
Үсөөхэн тэды уулзалгаяа дурсан,
Үүр сайлгаха би дуратай һэм.
Шэбшэн шэбэнэхэ залуу набшаһан
Һүниин дуу намда олгодог һэн.
Һөөг модоной нэгые түшэн
Һүнилэн һуужа би соносодог һэм.

Б. БАТОЕВ буряадшалба.

Будамшуу

АШЫЕНЬ ХАРЮУЛНА БЭЗЭШ

Нилээд эсэһэн Митус Айвазян хуушанайнгаа танил айлаида тогтожо амараад, Улаан-Үдын томо ресторануудай нэгэндэ орожо, хүхижэ сэнгэхэ хүсэлэнтэй, сэсэг набшаар бүрхөөгдэнхэй гудамжаар гэшхэлжэ ябахадаа, гастрономой үүдэндэ хэдэн эрэшүүлэй обооржо байхыень харажархиба. Ойронь дүтэлэн ерэхэдэнь, нэгэ шэл хагуу харые хамһажа абаха һанаатай, хармаанаа уудалжа, хашарһан мүнгэеэ тооложо байһан эдэнэй нэгэн:

— Һөө, Кавказай хүбүүн, хаанаһаабши? Хайрлажа энээндэмнай нэмээгыш, дуталдашоо, — гэжэ бардаастай бүдүүн хоолойгоор хахинаба.

Өөрөөшье мэдэнгүй хэдэн томо эрэшүүлэй дунда орошоод байһан Митус Айвазян үни бодолгото болонгүй гурбан түхэриг һарбаижа, танигдаагүй нүхэдөө ухаангүй баярлуулба.

Нэгэ шэл хараһаа байха үшөө «улааханда» хүрэхэ мүнгэтэй болоһон тэдэ эрэшүүлэйнгээ һубарипаар магазинда орохын тэндэ Митус Айвазян үнөөхи бүдүүн хоолойто нэгыень дуудаад, дүтөөр танилсаба. Һүүлээрнь Айвазян тэрэ танилсаһан нүхэрөө захадахи ресторанда орохыень урижа, амтатай эдеэнэй дээжээр айхабтараар хүндэлжэ байха үедөө:

— Зай, нүхэр Рябов, бидэ хоёр томо барилга даажа абаад хүдэлбэл, хармаамнайшье зузаарха һэн. Юун гэжэ һананабши? Хэлсээндэнь ядалдаха юумэн үгы. Бишни бултыень бүтээхэб. Гансал бригада болохоор таба-зургаан эрэшүүл хэрэгтэй. Тэдэ нүхэдшни хэд бэ? Хэлээрэй. Барагтанхан барилгаһаа хэдэн зуунай ута шарбууhса гартамнай орохо. Мэдээрэй,—гээд, Митус Айвазян занангяар хэлээд, хэзээ уулзахаяа тодорхойлоод хахасабад.

Гудамжын тэгэндэ ушаржа, анда нүхэд болоһон эдэ хоёрой ээлжээтэ уулзалга удаһшьегүй боложо, барилгашанби гэһэн Рябовынь суглуулжа бүридхэһэн бригадаяа Айвазян бригадиртайгаа танилсуулба. Хүдэр томо табан эрэшүүлһээ бүридэһэн бригадатай болоһон Митус Айвазян Рябовта баярлахын ехээр баярлажа, энэ ушараа һайсахан тэмдэглэһэнэй удаа үглөөдэрынь «Бурводстрой» трестын Үдын барилгын управленидэ ошобод. Тэндэ бригадир гэжэ бэеэ алдаршуулһан Митус Айвазян управлениин начальник Михаил Филиппович Смолинтой томо складай барилга даажа абаад бүтээхээр хэлеэжэ, урид хараалһан зорилгоо бэелүүлжэ захалба. Ноёнойнгоо иимэ бүтээмжэтэй байһанда бригадыншье гэшүүд урматай байгаа ааб даа.

Түрүүшынгээ үдэр бригадатайгаа хэхэ ажалаа тодорхойлжо үнжэһэн Айвазян үглөөдэрынь шухала хэрэгээр Үдын барилгын управлениин контородо ерэжэ. Михаил Смолинтойгоо уулзахадаа, бригадынгаа гэшүүдтэ урьһаар мүнгэ абаха ябуулга хэбэ. Шуумар бэрхэшүүлэй шадамарта этигэһэн управлениин начальник М. Смолин Митус Айвазянай хэлсээ — договор баталһаниинешье хараада абангүй. гуйлтыень дүүргэхэ заабари үгөөд, ахалагша бухгалтер Раиса Афанасьевна Колосовада эльгээбэ ха. Иимэрхүү хэрэг һэчшье гэнгүй бүтээдэг эрдэмтэй болоһон бригадир Айвазян шашаг Колосовагай ая доро аашалжа, өөрыгөө гэршэлхэ ямаршье документгүйгөөр аяар 500 түхэриг кассаһаань абажа хармаанглаад оро һэегүй тэрьедэшоо.

Бригадираа үгылһэн бригадашье бэдэрэлгэ хэхэдээ, юу олохоб даа. һула һалашоо.

Ямар хүндэ найдажа, эды ехэ гүрэнэй мүнгэ гартань барюулаад, һүүлыеншье харангүй үлэшэһэн управлениин хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд Айвазяниие һайхан һэшхэлээрээ бусажа ерэхыень аяар жэлэй туршада хүлеэгээ. Улаан-Үдэ хотын Смолиной нэрэмжэтэ үйлсын 40 «а» гэрэй 41-дэхи байрада байдаг гэһэн хуурмаг адресгай Митус Метеосович Айвазян гэгшэнь мүнөөшье хүрэтэрөө һураггүй үгы болонхой, Бригадынь 6 гэшүүд — Ю. Рябов, П. Домрачев, П. Павлов. И. Тарабукин, В. Санданов, А. Ильков гэгшэдынь томо складай һуури хүсэд табингүй, Айвазянда мэхэлэгдэһэндээ голхороод. ажалаа орхижо талиншоо. Эдэнэй урьһаар абажа архидаһан 350 шахуу түхэриг (Айвазянай абаһан 500 түхэригһөө гадуур) мүнгые управлениин хүтэлбэрилэгшэд кассадань тэхэрюулжэ бусааха аргагүйдөө хуурмаг наряд зохёожо үрижэрхёо.

Иигэжэ гүрэнэй зөөри дундаршагүй гээд лэ дура зоргоороо умбажа, ямаршье документгүйгөөр талын мэхэшэ зайгуулда 500 түхэригөө бэлэглэһэн дурсагдагша управлениин хүтэлбэрилэгшэд, бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд Митус Айвазянаа мүнөөшье бэдэрһэн заидаа. Хай даа. олдохонь гээбы.

Оньһон үгэнүүд

Агтын хурдан—заһал
һорёон хоерһоо,
Абын хүбүүн — заабари
һургаал хоёрһоо.
Тунгалаг уһан—газарай
гүнзэгыһөө,
Туһатай зүбшэл—
ухаанай гүнзэгыһөө.
Номондо хүбшэ хэрэгтэй,
Дэлисэдэ эршэ хэрэгтэй.
Хүхэ булаг забһарай,
Хүхэ энеэдэн хүхюунэй.
Үдэрые үдэшэнь магтаха,
Ухиниие хадамдань
магтаха.
Малаа жүһэлдэггүй һаа,
малшан бэшэ,
Машина заһадаггүй һаа,
механизатор бэшэ.

Б. НАМСАРАИН.

АМАН ҮГЫ[illegible] АБДАРҺ[illegible]

ОНЬҺОН ҮГЭ[illegible]
Хабарай хагсуу [illegible]
Хара газарай шо[illegible]
Һалхи һүрижэ, м[illegible]
Һаналаа нэгэдэжэ[illegible]

ҮРЕЭЛНҮҮ[illegible]
Бута шэнги малт[illegible]
Булаг шэнги эд[illegible]
Бултан зондоо х[illegible]
Найман үриин эх[illegible]
Наян малай эзэн [illegible]
Эжы, абын хойм[illegible]
Тэбхыжэ, жарга[illegible]
һуу[illegible]
Түлиһэн галтнай [illegible]
Түмэн жэлдэ зула[illegible]
Түрэһэн үритнай [illegible]
Энхэ мүнхэ жарга[illegible]
Үрхөортнай нараи [illegible]
Үүдээртнай хүнүү[illegible]
Үнэр баян ажаһ[illegible]
Үри хүүгэдээрээ [illegible]
жар[illegible]

ТААБАРИНУ[illegible]
Дүрбэн хүлтэй,
Дүшэн нюдэтэй,
Зондоо этигэлтэй.
(Ша[illegible]
Хониной толгой [illegible]
Хооһон шоро х[illegible]
Урдаһаань бариха[illegible]
Хойноһоонь бари[illegible]
(Галай [illegible]
Үндэһэн дээрээ [illegible]
Үбгэн буурал [illegible]
Яһан хабшал эж[illegible]
Ябуу сагаан хүүг[illegible]
Ханада хахад ха[illegible]

Аман зохёолой э[illegible] нүүдые Захаамин[illegible] гай Хужар нюта[illegible] һуудаг Мария [illegible] ВА 72 наһатай [illegible] ВА Норжобһоо [illegible] абаад эльгээбэ.

Футбол

ТУЛАЛДААН УЛАМ ЭРШЭД[illegible]

«А» классай хоёрдохи бүлэгэй табадахи зоныи [illegible] дануун турнирай таблицада иигэжэ һубарина (Июлиин 9-най байдалаар)

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	[illegible]
1. «Динамо» Барнаул	14	8	4	2	21–1
2. СКА Хабаровск	14	8	3	3	21–
3. «Уралмаш» Сверд.	14	8	2	4	31–1
4. «Амур» Благовещ.	14	5	8	1	16–1
5. «Энергия» Братск	14	7	3	4	16–
6. «Уралец» Нижний-Т.	14	6	5	3	12–
7. «Луч» Владивосток	14	6	4	4	20–
8. «Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	14	7	1	6	23–
9. «Зенит» Ижевск	14	5	3	6	13–1
10. «Чкаловец» Новос.	14	4	5	5	12–1
11. «Торпедо» Томск	14	5	3	6	12–1
12. «Ангара» Ангарск	14	4	5	5	12–1
13. «Нефтяник» Тюмень	14	6	1	7	12–2
14. «Звезда» Эрхүү	14	3	6	5	25–2
15. «Автомобилист» Кр.	14	4	4	6	15–1
16. «Иртыш» Омск	14	3	3	8	13–1
17. «Строитель» Уфа	14	3	2	9	17–2
18. «Локомотив» Шэтэ	14	1	4	9	8–3

«А» классай хоёрдохи бүлэгтэ ородог Ураалай, Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй командануудай хооронд дэлгэрһэн тулалдаан һүүлэй үедэ улам эршэдэбэ. Ушарынь гэхэдэ. нэгэдэхи дүхэригэй (круг) һүүлшын наадан манай зонодо июлиин 18-да болохонь ха юм. Харин хоёрдохи дүхэриг августын 1-һээ эхилхэ гэжэ хараалагданхай. Тиимэһээ дүхэригэй дүнгөөр бараг гарасалдаха, «һүүл · бариһай шоодобори» болохогүй гэжэ турнирай таблицын доодо захынхид аһан шадалаараа оролдожо мэдэнэ.

Зүгөөр зоно соогоо түрүүлжэ ябагшад («Динамо», СКА, «Уралмаш») түрүү һууриһаа «хобхорхогүй». яагаашье һаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэжэ хүсэнэд. Тиихэдэнь турнирай таблицын тэгэн дундуур юун болоноб? Эндэшье баһал эбсэшэгүй тэмсэл эхилэнхэй. Бодоодшье үзыт. Аяар табан команда тон адли — тус бүридөө 13 очкотойнууд болонхой. Тэдэнэр турнирайнгаа байдал һайжаруулха гэжэ мүн лэ оролдоно. Манай Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» даб[illegible] арбан табан очкотой[illegible] лоод, наймадахи һуури[illegible] жэ ябана. Сэхынь ха[illegible] энэ һууринь тиимэшье[illegible] туурнтаи. сохом най[illegible] бэшэ гэжэ һанамаар[illegible] дааб гэхэдэ, ондоо к[illegible] нуудай талмай дээрэ[illegible] хадаа, «Сэлэнгын»[illegible] листнууд бирадаггүй, жархидаг гэжэ бидэ[illegible] нэбди. Тээсгэн найман[illegible] абахын орондо «хооһ[illegible] маагаа үргэлөөд» ер[illegible] мнай. Мүнөөдэр. июли[illegible] да, Томскын «Торпедо[illegible] мандатай. июлиин [illegible] Барнаулай «Динамо», [illegible] лиин 18-да Нов[illegible] скын «Чкаловец» [illegible] нуудтай наадаха [illegible] бшуу.

С. БИЛЬЧИР[illegible]

Редакторай орло[illegible]
П. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, теле[illegible]

Индекс: 670000, г. [illegible] Удэ, ул. Ленина, [illegible] Телефоны: редакто[illegible] 2-54.54. приемная—2[illegible] зам. редактора — 2[illegible] зам. редактора — 2[illegible] отв. секретаря — 2[illegible] секретариат — 2-66.76. [illegible] делы: партийной жизни [illegible] 2-60 91. сельского хоз[illegible] 2-64.36. 2.63-86. пропа[illegible] и агитации — 2 56 23. [illegible] мышленности и строитель[illegible] — 2.61-35. советского ст[illegible] тельства и быта — 2[illegible] культуры и быта — 2[illegible] писем и селькоров — 2-67[illegible] информации — 2.34 05 [illegible] щественная приёмная [illegible] 2-56-62. машинное бю[illegible] 2-57 63 корректорская [illegible] 2-35-95. фотолаборатория [illegible] 2-33 61

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Арад зоной аша туһада» РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиин гоосоон. «Үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха, залуушуулые мэргэжэлдээ һургаха» — республикын түрүү механизаторнуудтай редакцида болоһон уулзалга дээрэһээ. Костромской областиин дунда һургуули дүүргэгшэдэй слёдто хабаадагшадта нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үндэр мэдэрэл, эдэбхи үүсхэл хүмүүжүүлгэ» — Б. Аюровай статья. «Газарай баялиг аршалан хамгаалга — бүгэдэ арадай хэрэг» — Н. Андрюхинай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ депутат Б. С. Семёновой хэлэһэн үгэ. Хилын саана.

СЭЕХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.20 — «Таанарта. түрэлхидтэ». 11.50 — Забһарлалга 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 12.40— «Үхибүүдтэ—фильм». «Гансаардаһан шоно» (үнгэтэ). 14.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа (үнгэтэ). 14.30— «Бомбо» — уран һайханай фильм. «Сегодня вечером, Фернандель» гэһэн сериһээ (Франци-Итали) (үнгэтэ) 15.15 — «Очевидное-невероятное» (үнгэтэ). 16.15 — «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков уласхоорондын байдал тухай хөөрэнэ (үнгэтэ) 17.00 — Футбол. ЦСКА — «Черноморец». 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (5—6-дахи сери). 20.50 — Баримтата фильм. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Дуун маанадтай ходол хамта» — Украинын ССР-эй габьяата артистка София Ротару хабаадалгатай фильм-концерт. 22.10 — «Совет-француз хани харилсаан бэелүүлэгдэнэ» (үнгэтэ). 22.25 — Хүнгэн атлетикээр СССР-эй, Франциин Олимпиин командануудай мүрысөөн. Парижһаа дамжуулагдаха (үнгэтэ). 23.15 — Хүгжэмэй һонин (үнгэтэ). 24.00 — «Время».